

Datum vergadering : 18 juli 2019

Aanwezig:

Raadsleden:

Leefbaar 3B : Don van Doorn, Wouter Hoppenbrouwer, Jan Pieter Blonk, Marjolein Gielis, Henk Meester, Leon Erwich, Georgine Zwinkels, Johan Phillippens
VVD : Alexander Kuipers, Nathalie van Bakel, Marloes Draak, Ed van Santen, Mauriel van As, Matthijs Machielse
CDA : Matthijs Ruitenberg, Nelleke Bouman, Hans van der Stelt, Dave Bergwerff, Frans Ammerlaan
CU : Kees-Willem Markus, Jurjen Dieleman, Paul Lieverse
WIJ Lansingerland : Leon Hoek, Petrine van Olst, Jan Jumelet
D66 : Ineke den Heijer, Erik Jonker
GroenLinks : Marco Ruijtenberg, Selgei Gabin
PvdA : Petra Verhoef

Voorzitter : Pieter van de Stadt

Griffier : Marijke Walhout

Wethouders : Kathy Arends, Albert Abee, Ankie van Tatenhove

Afwezig:

Leefbaar 3B : Machiel Crielaard
VVD : Eric Kampinga
D66 : Michiel Muis
Wethouder : Simon Fortuyn

1. Opening en mededelingen

De voorzitter opent de vergadering om 20.00 uur en heet aanwezigen en degenen die thuis via de webcast mee kijken van harte welkom. Bericht van verhindering is ontvangen van de heer Crielaard, de heer Kampinga, de heer Muis. Mevrouw Verhoef is iets later. Wethouder Fortuyn is ook afwezig.

2. Trekken van het lot ter bepaling van het raadslid bij wie een eventuele stemming zal beginnen

Mocht er sprake zijn van een hoofdelijke stemming, dan is nummer 9, de heer Van Doorn, de primus inter pares.

3. Vragenhalfuurtje voor raadsleden

Er is een vraag aangemeld door de heer Hoppenbrouwer over de communicatie over het vertrek van de school uit de Orion.

De heer Hoppenbrouwer vindt dit erg snel, daar had hij niet op gerekend, maar hij is er klaar voor. Dank, voorzitter, voor de coulance, want hij heeft het reglement van orde enigszins gepasseerd, maar een goed voorzitter voelt de urgentie aan, dus dank daar voor. Op de toezeggingenlijst T2015/061 staat de toezegging dat het college de raad een tussenrapportage in Q3 zou doen toekomen over de stand van zaken over het gebruik van het gebouw aan de Orion als dislocatie van de Prins Willem Alexanderschool. De tussenrapportage heeft de raad nog niet ontvangen en hij leest nu wel een artikel in de Heraut over de stand van zaken en wel dat de locatie wordt verlaten vanwege de slechte staat van het gebouw. Dus niet het aantal leerlingen, maar de staat van het gebouw. Zijn vragen zijn als volgt. 1. Waarom moet de raad deze ontwikkeling uit de Heraut vernemen? 2. Waarom is de raad niet tijdig door het college geïnformeerd? De commissie samenleving van 4 juli, zeker na het bericht op IBABS dat het al op 11 april bij het college bekend was, had toch op zijn minst een natuurlijk moment geweest of kunnen zijn om de raad te informeren. 3. Is het college het met hem eens, dat hier de Heraut als een communicatiekanaal naar de raad fungeert? Hoe ziet het college in dit verband de actieve informatieplicht naar de raad? Immers, het is niet de eerste keer dat de raad voortgang moet lezen in de Heraut.

Wethouder Van Tatenhove geeft aan, dat het college niet gaat over wat de Heraut schrijft. De Heraut is vrij om contact te zoeken met wie ze willen en om artikelen te schrijven over wat ze willen. Het college is niet geïnformeerd door de Heraut dat ze dat wilden doen en ook niet geïnterviewd, dus dat artikel was ook verder niet bekend bij het college. Deze week heeft het college inderdaad een brief gestuurd, omdat deze week hierover gesproken is in het college. Over de vraag of ze de school al terug wilden nemen

omdat de Prins Maurits School de leerlingen laat inwonen, gebruik laat maken van de lokalen van de andere dependance. Het college heeft gemeend de raad te moeten informeren met de brief, omdat daar wat meer in staat dan alleen: het lokaal komt terug, en de reden. Dat is eerder dan kwartaal 3, wanneer het besproken zou worden. De heer Hoppenbrouwer vindt dit wel een verrassend antwoord, want de wethouder gaat niet in op zijn vraag. Hij herhaalt ze nog een keer, laat hij het simpel houden: vindt de wethouder dat de raad eerder geïnformeerd had moeten worden dan vanmiddag kennelijk een brief, waar hij nu toevallig op getipt is. Om 17.00 uur heeft hij die brief pas gezien. In de brief van het college staat dat er een brief was van 11 april met informatie van de school. Waarom heeft de wethouder de raad zo laat geïnformeerd? Hij wil het concreet weten. Wethouder Van Tatenhove wilde zeker weten dat de vraag daadwerkelijk kwam om de school terug te geven aan het college en dat het college zou accepteren dat die school nu al terug komt en dat die leerlingen op een andere plek onderdak vinden, want anders is er weer een probleem. Vandaar dat het niet eerder is besproken, omdat gezegd was dat in kwartaal 3 de evaluatie gedaan zou worden van deze school. Het kan een voornemen zijn, maar het is pas rond op het moment dat de school zegt dat de leerlingen een ander plekje hebben. Ze had het kunnen noemen op 4 juli. De heer Hoppenbrouwer bedankt de wethouder dat ze erkent, dat ze de 4^e er iets over had kunnen roepen. Maar de afspraak met de raad was, dat het college een tussenrapportage stuurt. De wethouder stuurt geen tussenrapportage. Het is kennelijk al definitief, dus er is niets tussen aan. Hij vindt het zo jammer, dat de wethouder zich niet aan de afspraak heeft gehouden. Hij gaat het agenderen voor de commissie samenleving van september, want hij wil weten waarom het zo gegaan is, zoals het is gegaan. Wethouder Van Tatenhove legt uit, dat het anders gegaan is, omdat ze had verwacht dat er in kwartaal 3 over gediscussieerd zou gaan worden, al dan niet in relatie tot het integraal huisvestingsplan, m.b.t. wat er met die plek, dependance of school zou moeten. De school heeft nu gezegd dat ze niet meer willen wachten op het integraal huisvestingsplan voor deze locatie. Ze willen de leerlingen er na de vakantie niet meer onderbrengen, ze nemen de leerlingen in de dependance en in de hoofdvestiging van de Johan Friso op, dus de school komt eerder terug dan het debat daarover gepland was en verwacht was. Het is een keuze van de school, van het bestuur van het Spectrum om de school, het gebouw, eerder terug te geven en om een ander plekje voor de leerlingen te zoeken. De voorzitter geeft richting de heer Hoppenbrouwer aan, dat hij het punt zelf kan agenderen voor de commissie.

4. Spreekrecht voor niet-raadsleden

Er heeft zich een inspreker gemeld: de heer Koelewijn namens bewonersgroep Houd de Maalderij Leefbaar over de status van de herontwikkeling van de maalderij.

Inspreker:

De heer Koelewijn zegt dat op 4 december 2018 de bewonersgroep Houd de Maalderij Leefbaar heeft ingesproken bij de commissie ruimte. De reden was de zorg over de wijze waarop de maalderij dreigt te worden herontwikkeld met een optopping van twee extra verdiepingen, hoogbouw in Berkel centrum. Hoogbouw langs één van de oudste delen van het historische lint in het oude centrum Berkel, waar onder bewoners geen enkel draagvlak voor is. Daarnaast bestaat er bij omwonenden grote ongerustheid over het verkeer, parkeren en diverse technische zaken o.a. wat betreft het peil van het grondwater door de aanleg van de parkeergarage en trillingen. Tijdens de inspraak zijn partijen in de raad uitgenodigd voor een bezoek. Een uitnodiging waar alle partijen spontaan gehoor aan gegeven hebben. Hij wil hierbij alle partijen nogmaals danken, dat ze tijd hebben willen vrij maken voor het bezoek en de open discussie tijdens het bezoek. De bewonersgroep denkt dat het te danken is aan de inzet van partijen, dat de bewonersgroep uiteindelijk op 13 mei een uitnodiging heeft gehad van wethouder Arends voor het eerst met ontwikkelaar en gemeente een gesprek aan te gaan. Het was wat hen betreft een open gesprek, waarbij de verschillen op een duidelijke wijze op tafel zijn gekomen. De bewonersgroep denkt dat die in goed overleg overbrugbaar zijn. In het gesprek heeft de wethouder duidelijk aangegeven de regie te willen houden. Helaas, inmiddels is het 2 maanden verder en heeft hij van de wethouder niets meer vernomen. Geen verslag van de vergadering, geen voorstel of uitnodiging tot een vervolgoverleg. Inmiddels heeft de groep goed contact met een andere belangrijke belanghebbende in het gebied, slagerij De Rooij. Ook hij heeft lange tijd van de gemeente of de ontwikkelaar niets vernomen. Omwonenden willen graag het overleg voort zetten om te werken aan een ontwerp wat uitvoerbaar is met draagvlak onder omwonenden, de slagerij, de ontwikkelaar en steun van de raad. Het is voor omwonenden belangrijk, dat er nu duidelijkheid komt. Zeker omdat het voorstel bestemmingsplan eind maart 2019 gekenmerkt wordt door de vele fouten, onduidelijkheden en zaken die nog steeds niet zijn uitgezocht. Hij doet dan ook een dringend verzoek aan de wethouder om op korte termijn duidelijkheid te geven en het vervolgoverleg te starten om te komen tot een ontwerp met draagvlak onder alle betrokken partijen. Dank u.

De voorzitter geeft raadsleden de gelegenheid om een verhelderende vraag te stellen.

De heer Hoek bedankt inspreker voor de inspraak. Hij is benieuwd of inspreker achterhaald heeft waarom de wethouder niet gereageerd heeft. Een belletje naar het gemeentehuis of anderszins. De heer Koelewijn zegt dat nu uiteindelijk een brief is gestuurd. Deze heeft hij aangehecht bij het schrijven. Het

verbaast hem, want het gesprek was heel open voor alle partijen. Ze hebben aangegeven verder te willen spreken. De wethouder gaf tijdens het gesprek aan, dat ze toch graag de regie wil houden en daarna is het stil gebleven. Hij is bang dat er wel gewerkt wordt aan het verder perfectioneren van het bestemmingsplan en dat het dan als een soort cadeau uit de hoge hoed komt en dat was niet de afspraak wat de bewoners betreft. De heer Hoek vraagt zich af of tijdens het gesprek met de wethouder, waarvan inspreker zegt dat het open was en dat hij er vertrouwen in had, er toezeggingen zijn gedaan over een verslag. De heer Koelewijn antwoordt, dat er niet echt duidelijke afspraken zijn gemaakt. Hij had de verwachting dat die er zouden komen, maar die zijn dus niet gekomen.

De voorzitter merkt op, dat het onderwerp niet op de agenda staat, maar hij denkt dat de oproep van inspreker ongetwijfeld gehoord is, zowel bij de raadsleden als door de wethouder en dat hij wat zal horen.

5. Vaststelling van de agenda

De heer Lieverse wil mede namens het CDA een motie vreemd aan de orde in bespreking brengen over overlast door lachgas. De voorzitter stelt voor dit als agendapunt 8c te agenderen. Hij constateert dat de raad het daarmee eens is. De agenda blijft verder ongewijzigd. Ook heet hij mevrouw Verhoef welkom.

6. Vaststelling verslag vorige vergadering d.d. 11 juli 2019

Het verslag van de vorige vergadering wordt conform vastgesteld. Aldus besloten.

7. Lijst ingekomen stukken en overzichten afhandeling toezeggingen en moties

Geen opmerkingen.

8. Bespreekpunten:

8.a Bestuurlijke lus bestemmingsplan Hoekeindseweg 119

De voorzitter merkt op, dat dit stuk niet eerder in de commissie is geweest. De raad heeft hierover een notitie van de griffier ontvangen met de reden hiervoor. Het is een verzoek op basis van de tussenuitspraak van de Raad van State van 29 mei j.l. om de bestuurlijke lus toe te passen, zoals dat heet, en een aanvullende motivering vast te stellen. Is er iemand die dit agendapunt wil bespreken? Nee? Dan kan de voorzitter het direct afhameren.

8.b Visie 'Lansingerland Duurzaam'

De voorzitter merkt op, dat met de griffie een nulde termijn is afgesproken om de raad de gelegenheid te geven amendementen en moties in te dienen om die direct in de eerste termijn mee te nemen in de reactie. Zoals te doen gebruikelijk wil hij dat op volgorde van grootte van de fracties doen.

De heer Blonk wil graag een amendement indienen. Hij zal alleen het wijzigingsbesluit voorlezen, want de toelichting komt in zijn eerste termijn aan de orde.

A2019-009

Het besluit als volgt te wijzigen: De visie "Lansingerland Duurzaam" vast te stellen, met dien verstande dat de gemeente zich maximaal zal inspannen om de uitstoot van CO₂ in 2030 in onze gemeente fors te hebben vermindert en kennis te nemen van de bijbehorende oplegnotitie.

De heer Machielse merkt op dat hier, net zoals de laatste keer dat de raad vergaderde, er weer zes tevreden liberalen zitten, die geen aanleiding voelen om zelf moties of amendementen in te dienen, anders dan wat de VVD mede heeft ingediend. Dank u.

De heer Van der Stelt zal een motie mede indienen, waar hij in de eerste termijn nader op zal terug komen. Dank u wel.

De heer Jumelet heeft twee moties. Hij zal ze voorlezen. De eerste motie gaat over: meten is weten en weten is meten.

M2019-023

De Raad van de gemeente Lansingerland, in vergadering bijeen d.d. 18 juli 2019. Gehoord de beraadslaging, overwegende dat: de opgedragen en door ons onderschreven doelstellingen vanuit de Klimaatwet voor de reductie van CO₂ in 2030 49% is ten opzichte van 1990 en in 2050 95% reductie ten opzichte van 1990; het voor de gemeenteraad, om redenen van keuzes maken en het kunnen monitoren van de doelstellingen, noodzakelijk is goed inzicht te hebben in een eenduidige CO₂ startpositie van onze gemeente en in de te realiseren doelstellingen in 2030 en 2050; volgens het college van B&W het CO₂-emissiecijfer 1990 vanuit de Emissieregistratie niet goed bruikbaar is, de Klimaatmonitor over 1990 geen cijfer beschikbaar heeft voor Lansingerland en het hanteren van de uitstoot van 1990, mede door de

grote veranderingen sinds die tijd in onze gemeente, als uitgangspunt niet realistisch en haalbaar is (brief U19.05832 d.d. 12 juli 2019); een duurzaamheids/CO₂-voetafdruk inzicht kan geven in de CO₂ uitstoot in onze gemeente; de gemeenteraad op dit moment geen eenduidig beeld heeft van de CO₂ uitstoot 1990 en heden, geen eenduidig beeld heeft van de doelstelling 2030 en geen eenduidig beeld heeft van de inhoudelijke verdeling van de CO₂ uitstoot. Van oordeel zijnde dat: een eenduidig beeld van de CO₂ uitstoot 1990 en heden noodzakelijk is; een eenduidig en concreet beeld van de te behalen doelstellingen van de CO₂-reductie 2030 noodzakelijk is; de gemeenteraad, in haar rol als kadersteller, deze informatie nodig heeft om keuzes te kunnen maken; de gemeenteraad, in haar rol als controleur, deze informatie nodig heeft om te kunnen monitoren en te kunnen sturen. Verzoekt het college voor 1 januari 2020 de duurzaamheidsvoetafdruk te presenteren waarin A. een eenduidig en onderbouwd beeld tot uitdrukking komt van de realiseren waarde CO₂ reductie (2030 en 2050). Met andere woorden: welke CO₂ waarde moet Lansingerland in 2030 realiseren? B. inhoudelijk zichtbaar is hoe de CO₂ is samengesteld c.q. duidelijk is waardoor en in welke mate de CO₂ wordt veroorzaakt.

De motie is ondertekend door WIJ, maar ook door GL en D66. Dan heeft WIJ nog een tweede motie en die gaat over de regionale energie strategie, de RES.

M2019-024

Overwegende dat: Lansingerland deel uitmaakt van de Regionale Energie Strategie (RES) in de regio Rotterdam Den Haag (gebied MRDH); de RES sterk bepalend is voor het duurzaamheidsbeleid van Lansingerland; Lansingerland grote belangen heeft in de RES voor de uitvoering van het duurzaamheidsbeleid en het behalen van de duurzaamheidsdoelstellingen. Van oordeel zijnde dat: de gemeenteraad goed geïnformeerd en betrokken moet zijn bij de totstandkoming van de RES; de gemeenteraad een kaderstellende rol heeft; het college zich in haar gesprekken binnen de RES, dient te laten voeden door de gemeenteraad. Verzoekt het college 1. In september 2019 de commissie Ruimte, aan de hand van een notitie, mondeling te informeren over de actuele stand van zaken over de RES en de positie van de gemeente Lansingerland hierin; 2. Maandelijks in de commissie ruimte, bijvoorbeeld bij de actualiteiten uit het college, schriftelijk te informeren over de stand van zaken.

Deze motie is ook getekend door D66 en GL en uiteraard door WIJ. Dank u wel.

De heer Dieleman heeft deze week een rondje 'spaar ze allemaal' gedaan met logo's van fracties hier in de raad van Lansingerland, want de motie die hij in mag dienen is door alle 8 fracties in deze raad ondertekend. Daar is de CU heel blij mee, want dat laat zien dat men met elkaar dit onderwerp van groot belang vindt. De motie heeft als onderwerp: energiebesparing voor iedereen. Hij zal hem integraal voorlezen.

M2019-025

De Raad van de gemeente Lansingerland; in vergadering bijeen 18 juli 2019. Gehoord de beraadslaging, constaterende dat: er in Nederland ongeveer 750.000 huishoudens zijn die te weinig geld hebben om hun energierekening te betalen, en dit dus ook in Lansingerland voor kan komen; steeds meer organisaties, zoals energiebedrijven, gemeenten en welzijnsorganisaties, zich bezighouden met het bestrijden van energiearmoede, bijvoorbeeld door het geven van voorlichting en advies, het aanbieden van energiebesparende materialen of nieuwe diensten die kunnen helpen bij energiebesparing; Energie Onderzoekcentrum Nederland (inmiddels onderdeel van TNO) onderzoek heeft gedaan naar effectieve interventies om energie efficiëntie te vergroten en energiearmoede te verlagen; het uitgangspunt van de VNG voor de gebouwde omgeving is, dat de energietransitie voor alle inwoners van Nederland haalbaar, betaalbaar en uitvoerbaar moet zijn. Overwegende dat: energie een eerste levensbehoefte is in de hedendaagse maatschappij; door een lagere energierekening geld bespaard wordt, wat een onderdeel kan zijn van armoedebestrijding; energiebesparende maatregelen veelal financiële investeringen vragen, die niet in alle huishoudens en financiële situaties mogelijk zijn; energiebesparing door beïnvloeding van gedrag nauwelijks beleidsaandacht krijgt, terwijl het energiegebruik mede afhankelijk is van de leefgewoonten en voorkeuren van bewoners; energiebesparing leidt tot vermindering van CO₂-uitstoot en zo ook bijdraagt aan de gemeentelijke doelstellingen zoals verwoord in de visie Lansingerland Duurzaam. Van mening dat: voor iedereen in Lansingerland de energietransitie betreffende hun woning haalbaar, betaalbaar en uitvoerbaar moet zijn; de gemeente een bijdrage kan leveren in de transitie naar nieuwe vormen van energie voor inwoners met minder financiële middelen. Roept het college op: te onderzoeken hoe de gemeente kan bijdragen aan het voorkomen dan wel verminderen van energiearmoede en welke rol zij daarin kan spelen; te onderzoeken hoe de energiebesparingsmogelijkheden actief meegenomen kunnen worden in de huidige hulp die geboden wordt aan huishoudens die moeite hebben hun energierekening te betalen, bijvoorbeeld via schuldhulpverlening, vroegsignalering van geldzorgen, de voedselbank, wijkteams en welzijnsorganisaties; de uitkomsten van bovenstaande onderzoeken te delen met de raad en waar mogelijk mee te nemen in de uitvoeringsplannen van de visie Lansingerland Duurzaam; bij de uitwerking van het revolverend duurzaamheidsfonds specifiek in beeld te brengen hoe inwoners met minder

financiële middelen gebruik kunnen maken van het fonds en/of mogelijk aanspraak kunnen maken op het Warmtefonds van het Rijk en gaat over tot de orde van de dag.

Ondertekend door alle 8 fracties in deze gemeenteraad en met dank aan de gemeenteraad van Delft, waar een motie met grotendeels dezelfde woorden is ingediend, waar de CU dankbaar gebruik van kon maken. En dank aan de verschillende fracties, die ook inhoudelijke input hebben gegeven, waarmee deze motie is geworden, zoals die nu is. Dank u wel. De voorzitter is benieuwd hoe de wethouder deze van tafel krijgt.

Mevrouw Den Heijer denkt dat dat een heel spannende motie wordt, ja. D66 heeft een amendement. Het amendement roept op tot het opnemen van snel laden in het beleid en om het ook praktisch te faciliteren, want D66 vindt het nabij hebben van snellaadstations de drempel verlaagt tot het aanschaffen van elektrisch vervoer. Belangrijk is daarbij dat de markt zelf die behoefte kan invullen, maar dat de gemeente of de overheid wel kan faciliteren. D66 wil het besluit als volgt wijzigen:

A2019-010

De visie 'Lansingerland Duurzaam' vast te stellen, met dien verstande dat op bladzijde 19 van de duurzaamheidsvisie, bij 'Mijlpalen' onder '2022' aan de bestaande alinea de tekst wordt toegevoegd: 'wij faciliteren strategisch gekozen snellaad- en hoge capaciteit parkeerlaadstations', en onder '2030' wordt de zin 'wij hebben een goede laadinfrastructuur' gewijzigd in 'wij hebben een goed en dekkende (snel)laadinfrastructuur'.

D66 dient dit amendement in samen met de collega's van L3B.

De heer Ruijtenberg wil ten overstaan van deze raad zijn excuses aanbieden voor het vrij laat indienen van de moties en amendementen, voordat hij van de overzijde en de rechterzijde op zijn kop krijgt. Ze hebben gelijk. GL is te laat geweest, waarvoor zijn excuses. Echter, hij wil graag hebben dat de inhoud niet onder doet voor de vorm. GL heeft derhalve dan ook twee amendementen en drie moties. Het eerste amendement gaat over pagina 18.

A2019-012

In 2020 zijn zonnedaken gerealiseerd op alle gemeentelijke gebouwen, waar dit technisch mogelijk is. We gaan uit van meer dan 700 zonnepanelen op gemeentelijk vastgoed. Dit wordt gewijzigd in: 2020 tenminste 700 zonnepanelen gerealiseerd op alle gemeentelijke gebouwen, waar dit technisch mogelijk is. Het doel is zelfvoorzienende elektriciteitsproductie. Mochten de daken niet voldoende capaciteit opleveren, dan onderzoeken we andere methodes om hierin te voorzien. In 2025 de elektriciteitsconsumptie en -productie van gemeentelijke bedrijfsvoering is in evenwicht. Elk jaar wordt gekeken of wij nog in onze vraag voorzien. Toelichting hierbij: na de woorden van de wethouder 'mijn beste investering ooit' over zelf elektriciteit opwekken, kan de gemeente niet achter blijven. Zeker ook omdat de gemeente een voorbeeldfunctie heeft. In de begroting is voor de komende jaren een investeringsbudget opgenomen, zowel voor zonnepanelen als overige verduurzaming van gemeentelijke panden. We investeren komende jaren in ons vastgoed, op alle panden waar dit technisch mogelijk is leggen we zonnepanelen. In 2020 hebben we minimaal 700 zonnepanelen op onze daken liggen en in de jaren daarna volgen nog meer zonnepanelen, waardoor niet duidelijk is wanneer alle zonnepanelen liggen. Verder is onduidelijk welk deel van de elektriciteitsvraag zelf wordt opgewekt. Door besparende maatregelen en door alle vormen van opwekking te onderzoeken is het mogelijk zelfvoorzienend te zijn ten behoeve van onze elektriciteitsvraag. Met dit amendement trachten we deze doelen SMART te verwoorden.

Voor het tweede amendement wil hij de raad ook mee nemen naar pagina 18. GL stelt het volgende amendement voor:

A2019-011

Het besluit als volgt te wijzigen: de visie 'Lansingerland Duurzaam' vast te stellen, met dien verstande dat op pagina 18 van de duurzaamheidsvisie "Lansingerland duurzaam": na de tekst onder mijlpaal 2020 de tekst wordt toegevoegd: "2021: Tenminste één van de gemeentelijke gebouwen, bij voorkeur het zwembad, is aardgasloos en voor het gehele gemeentelijke vastgoed is het tijdstip waarop het aardgasloos wordt gemaakt besproken in de raad". De tekst onder 2035 wordt aangevuld met de tekst: De eigen bedrijfsvoering is volledig CO2 neutraal. De tekst "2050: De eigen bedrijfsvoering is volledig CO2 neutraal" wordt geschrapt. Toelichting: In 2015 heeft de gemeente zich als doel gesteld om in 2025 volledig CO2 neutraal te zijn. Dit doel wordt met deze visie met 25 jaar bijgesteld. Om een betrouwbare overheid te zijn zal de gemeentelijke bedrijfsvoering zo veel mogelijk moeten trachten eerdere doelstellingen te behalen. Met dit voorstel wordt de eerdere doelstelling met vijf jaar bijgesteld en is zij niet meer voor de hele gemeente van kracht, doch enkel voor de eigen bedrijfsvoering. Dit is technisch mogelijk. Om kennis op te doen en om haar voorbeeldfunctie op zich te nemen dient de gemeente

vooruit te lopen in de verduurzaming. De grootste gebruiker van gas (de glastuinbouw) in onze gemeente heeft als doel om in 2040 CO₂ neutraal te opereren, een voorsprong voor onze eigen bedrijfsvoering van 10 jaar is daarom wenselijk.

Dan tot slot nog drie moties. Eerst aansluiting funderingsherstel.

M2019-026

De raad van de gemeente Lansingerland, in vergadering bijeen, gehoord de beraadslaging, overwegende dat: er in Lansingerland circa 1400 woningen die zijn gebouwd in een periode waar gebruik werd gemaakt van houten of stalen heipalen; deze woningen het risico lopen dat bij veranderingen in het grondwaterpeil er paalrot optreedt; woningeigenaren vaak niet de financiële ruimte hebben om de rotte fundering of de daarbij komende problemen zoals scheuren in muren aan te pakken; de funderingslening van het Fonds Duurzaam Funderingsherstel is bedoeld voor de financiering van noodzakelijk funderingsherstel; inwoners geen echte invloed hebben op het grondwaterpeil, maar veranderingen hierin wel kunnen leiden tot onverkoopbaar of zelfs onbewoonbaar worden van hun woningen; grondwaterstijgingen en of dalingen in Lansingerland te verwachten zijn door de klimaatverandering; gemeenten zoals Gouda en Rotterdam zich al hebben aangesloten bij het Fonds Duurzaam Funderingsherstel. Roept het college op voor Q2 2020 de voor- en nadelen van en eventuele alternatieven voor het aansluiten bij het Fonds Duurzaam Funderingsherstel met de raad te delen en met een plan te komen hoe zij om wil gaan met eventuele gedupeerden van de gevolgen van de verandering in het grondwaterpeil, en gaat over tot de orde van de dag.

De tweede motie betreft doelstellingen CO₂ uitstoot 2030 en 2050.

M2019-027

Overwegende dat: er in de klimaatwet een reductie van de CO₂ uitstoot van 49% voor 2030 en van 95% in 2050 ten opzichte van 1990 als doelstelling is opgenomen; de doelstellingen voor 2030 en 2050 van onze gemeente nog niet SMART is vastgesteld door de gemeenteraad en dit wel nodig is om verdere keuzes te maken; onze gemeente sterk is gegroeid in inwonersaantal sinds 1990; de gemeente voornamelijk invloed heeft op wat er binnen de grenzen van de gemeente gebeurt; doelstellingen voor de uitstoot van CO₂ die door de raad in het verleden zijn vastgesteld nu met 25 jaar worden bijgesteld. Van oordeel zijnde dat: een CO₂ neutrale gemeente een gemeente is die binnen haar grenzen evenveel CO₂ opneemt als dat zij uitstoot; door de sterke groei van het aantal inwoners een reductie van de CO₂ uitstoot van 49% en 95% in 2030 en 2050 mogelijk niet haalbaar is; de gemeenteraad als kadersteller inzicht moet hebben in alle gegevens die van invloed kunnen zijn op haar doelstellingen. Spreekt uit dat de doelstellingen met betrekking tot de uitstoot van CO₂ uit de klimaatwet ook voor Lansingerland gelden. Als blijkt dat deze niet haalbaar zijn, mogen deze maximaal worden bijgesteld naar een uitstoot die deze reductie per hoofd van de bevolking voorschrijft. En draagt het college op er alles aan te doen deze doelstelling te behalen.

De laatste motie: wees voorbereid op de overstap naar elektrisch rijden.

M2019-028

Gehoord de beraadslaging, overwegende dat: het overgrote deel van het laden gebeurt gedurende de nacht en op een laag tempo zodat de auto, 's ochtends voor de deur opgeladen klaar staat; dit laden vindt primair in de wijken plaats; veel van de autobezitters geen mogelijkheid hebben om op eigen terrein te laden; hetzelfde parkeergemak moet gelden voor EV rijders als voor fossiele rijders; het zestien weken duurt voor een aanvrager van een laadpaal hoort of er tot plaatsing overgegaan wordt, een termijn die in andere weken vele malen korter is; veel potentiële kopers van EV's door de onduidelijkheid over de plaatsing van een laadpaal afzien van deze aankoop; het in wijken plaatsen van laadpalen leidt tot snellere overgang naar EV's; over elf jaar zijn alle nieuwe auto's uitstootvrij waardoor een enorme toename in de vraag voor laadpalen valt te verwachten; die vraag afwachten zal leiden tot een tekort op de markt en nog langere wachttijden op het plaatsen van laadpalen; het voor de raad niet duidelijk te toetsen is of er voldoende laadpalen zijn. Roept het college op: vóór Q2 2020 een doelstelling met de raad te delen voor het aandeel parkeerplaatsen; in 2021 en de daaropvolgende jaren, dat voorzien is van een laadpaal dat gerelateerd is aan het aantal elektrische voertuigen op de weg; de termijn voor de aanvraag van een laadpaal terug te brengen naar maximaal één maand, en gaat over tot de orde van de dag.

Dank u wel.

Mevrouw Verhoef zegt dat de PvdA van harte mede indiener is van de motie die zojuist door de CU is ingediend. Al vanaf het begin dat de duurzaamheidsvisie hier besproken is, heeft de PvdA erop gehamerd, dat de energietransitie duurzaamheid bereikbaar en betaalbaar moet zijn voor iedereen. De PvdA is heel erg blij dat de CU het voortouw hierin heeft genomen. Verder wil zij zeggen dat ook de PvdA

niet de aandrang voelde om moties of amendementen in te dienen, omdat de PvdA juist de indruk had, dat het college allerlei eerdere opmerkingen ter harte heeft genomen van de verschillende fracties en ook samenwerking heeft opgezocht en de financiële ambitie heeft bij geschroefd. Vandaar dat de PvdA niets heeft ingediend, maar de PvdA gaat natuurlijk wel reageren op de moties en de amendementen van de andere fracties. Dank u wel.

De voorzitter wil voor de eerste termijn even wachten tot alles in de computer staat, zodat mensen thuis kunnen mee kijken met de webcast en ook kunnen zien wat er is ingediend en weten waar de raad het straks over heeft. Hij schorst de vergadering even. Blijf vooral in de buurt, want hij wil zo snel mogelijk verder.

Schorsing

Na schorsing heropent de voorzitter de vergadering. Alle moties en amendementen zijn ingevoerd in het systeem en zichtbaar voor iedereen op de website, bij politiek en organisatie in de rechter groene kolom, waar zowel de moties als de amendementen staan.

Eerste termijn

De heer Blonk begint met de moties en amendementen van GL. Hij was vanmiddag een beetje boos, toen hij om half 5 in zijn mailbox keek en daar ineens, op het allerlaatste moment, drie moties en twee amendementen zag. Toen schoot door zijn gedachte: daarmee neemt GL de collega raadsleden niet serieus. Over zo'n belangrijk onderwerp als duurzaamheid, daar wil men het goed over hebben. Twee weken geleden is de commissievergadering geweest en dan op het laatste moment met die moties en amendementen komen. De heer Ruijtenberg heeft zijn excuses aangeboden, dat wordt uiteraard aanvaard, maar L3B hoopt dat dit de laatste keer is. Laat hij helder zijn: L3B stemt tegen alle drie de moties en de twee amendementen. Drie van de vijf moties hebben te maken met uitvoering, terwijl het hier over een visie gaat. Eén motie loopt sneller dan het klimaatakkoord. In zijn bijdrage zal dat nog duidelijk worden. En de motie over het funderingsherstel is overbodig, zie de schriftelijke vragen van zijn collega L3B raadslid de heer Meester en de beantwoording van het college in maart van dit jaar. Dat laatste is GL ontgaan, want daar staan de antwoorden op de moties die GL zojuist heeft ingediend. Dus die motie is eigenlijk volledig overbodig. Dan de motie van de CU. Naar wat hem vanavond duidelijk werd is die dus raadsbreed ondertekend. L3B heeft deze motie mede ondertekend, omdat het volledig overeenkomt met hetgeen hij in de commissie heeft gezegd: voor iedereen, arm of rijk, moet de energietransitie van de eigen woning haalbaar, betaalbaar en uitvoerbaar zijn. Het volgende punt. In de visie gaat het erom wat men wanneer wil bereiken. In deze visie wordt in feite aangegeven, dat de gemeente Lansingerland in 2050 CO₂ neutraal moet zijn. Verder geeft de visie in grote lijnen, via de drie hoofdthema's aan, hoe dit bereikt kan worden. Bij nader inzien is hij tot de conclusie gekomen, dat de beschrijving van deze drie hoofdthema's het karakter van een visie hebben. Vandaar dat L3B het in de commissie aangekondigde amendement, om deze visie eens per jaar te evalueren, niet indient. Wel gaat L3B ervan uit, dat er minimaal twee keer per jaar de stand van zaken betreffende het uitvoeringsprogramma met de raad wordt besproken, waarbij de doelstellingen zo concreet mogelijk moeten worden aangegeven. Het amendement van L3B, samen met de VVD. L3B vindt dat deze gemeente het landelijk tempo van het klimaatakkoord moet volgen. Lokaal erop vooruit lopen, zoals GL aangeeft, wil L3B niet. Het meest in de toekomst liggende doel van de visie is Lansingerland 2050 CO₂ neutraal. Dat komt nagenoeg overeen met het klimaatakkoord van het rijk. In het klimaatakkoord wordt aangegeven, dat in 2030 de CO₂ uitstoot in Nederland bijna moet zijn gehalveerd t.o.v. 1990. Wil men daarin ook het klimaatakkoord volgen? Kan de gemeente in absolute zin daar aan voldoen? Nee, dat denkt L3B niet, omdat over heel Nederland gezien het onmogelijk is dat alle gemeenten tegelijkertijd in 2030 aan die doelstellingen kunnen voldoen. Er zijn gemeenten die meer kunnen doen en andere minder. Bovendien zijn in de landelijke doelstellingen de windturbinelocaties mee genomen. De heer Jonker kan het niet laten. Iets rekenkundigs. L3B zegt terecht dat er gemeenten zijn die onder scoren en die over scoren. L3B geeft aan wel te willen voldoen aan de landelijke doelstellingen, die opgebouwd is uit gemeenten die onder scoren en over scoren. Maar bij voorbaat wil L3B nooit het risico lopen dat deze gemeente over scoort. Is dat wat L3B aangeeft? De heer Blonk zegt dat dit correct is. L3B gaat niet verder dan het landelijk klimaatakkoord. De heer Jonker merkt op, dat als alle gemeenten in Nederland dit zeggen er iets mis gaat. De heer Blonk praat voor deze gemeente. Hij is vertegenwoordiger van de bevolking van Lansingerland. Hij praat niet voor andere gemeenten. Andere gemeenten hebben veel meer ruimte om windmolens te zetten en om zonnevelden te zetten. Hij zou niet weten waar ze hier neergezet moeten worden. Het is zeker verstandig ervoor te zorgen dat in Lansingerland in de periode 2030-2050 geen grote achterstanden moeten worden ingelopen. Let op, dat men niet te langzaam gaat, zodat men in de problemen komt in de periode 2030-2050. L3B wil dus dat het college zich maximaal zal inspannen om de uitstoot van CO₂ in 2030 fors te hebben verminderd. Vandaar dit amendement, wat daar over gaat. Dan het amendement van D66. De heer Jumelet begrijpt dat dit de strekking van het amendement is. Dat L3B de doelstelling 2030 voor Lansingerland feitelijk los laat. De heer Blonk geeft aan, dat men de uiterste

best moet doen om dat te kunnen bereiken. Hij komt er later nog op terug t.a.v. de moties van WIJ. Misschien kan hij even wachten tot dat moment om te interrumperen. Het amendement van D66 m.b.t. snellaadstations heeft L3B mede ondertekend. Het is belangrijk dat er ook in deze gemeente snellaadstations en parkeerlaadstations met een hoge capaciteit komen. De rol van de gemeente zal geen financiële zijn, maar een faciliterend, dat wil zeggen een hulp bij het vinden van geschikte locaties en het verlenen van bijvoorbeeld een omgevingsvergunning. Dan de motie van WIJ m.b.t. de regionale energiestrategie. Goed, dat eerste dictum. Een prima dictum. Het tweede dictum vindt L3B overbodig, omdat het college heeft aangegeven twee à drie keer per jaar in de commissie de stand van zaken m.b.t. het uitvoeringsprogramma te willen bespreken. Dat hoeft dus niet maandelijks. L3B zal de motie steunen, indien dictum 2 wordt geschrapt. Dan de tweede motie van WIJ. Meten is weten en weten is meten. Was dat maar zo makkelijk. Meten is vaak moeilijk, maar het interpreteren van de meting is veelal nog moeilijker. Het bepalen van de CO2 uitstoot van 1990, maar ook voor heden, is geen eenvoudige zaak. Er zijn, naar hij begrepen heeft, verschillende manieren van berekenen en interpreteren. Ook komt daarbij: hoe gaat men om met de toenemende CO2 uitstoot ten gevolge van de A16 Rotterdam, de 7.000 nieuwe woningen die gebouwd gaan worden, de toename van het verkeer op het onderliggende wegennet en de mogelijke verruiming van RTHA? Is het reëel de uitstoot absoluut te beoordelen? Of moet dat relatief zijn door de veranderende omstandigheden erin te betrekken? Laat men met elkaar erkennen dat het heel lastig is, maar dat er alles aan gedaan wordt om de CO2 uitstoot terug te dringen. In het dictum A. wordt gesproken van een eenvoudig beeld. Nou, dat beeld is verre van eenvoudig. De heer Jumelet merkt op dat er niet eenvoudig staat, maar eenduidig. Is wel cruciaal. De heer Blonk biedt zijn excuus aan, hij heeft ook eenduidig staan. Maar misschien dacht hij dat WIJ dat er wel mee bedoelt. De heer Jumelet vindt dat hij het niet moet invullen voor een ander. De heer Blonk gaat verder met het dictum bij de samenstelling van de CO2 uitstoot. Wordt hiermee de CO2 equivalenten bedoeld? Hij weet het niet. Het is goed bedoeld, deze motie, dat gelooft hij direct, maar het leidt niet tot meer inzicht, althans niet voor L3B. Tot slot. Draagvlak bij inwoners en bedrijven is onontbeerlijk om de lokale klimaatdoelstellingen te kunnen halen. Dank u wel.

De heer Machielse zegt dat de VVD in de commissie ruimte enkele weken geleden al uitgebreid heeft aangegeven hoezeer de VVD zich ervan bewust is dat klimaatverandering en de energietransitie, die hieruit volgt, reëel is, maar dat ook het beleid hierin reëel en realistisch moet zijn. De VVD heeft uitgebreid aangegeven dat de VVD dat voor iedereen wil doen, maar dat de VVD ook de rol, die de gemeente neemt, hierbij belangrijk vindt. Hij noemde toen: worden wij de politieagent of de toeschouwer bij de hardloopwedstrijd, die staat te juichen? In die lijn beschouwt de VVD ook de amendementen en de moties, die vandaag ter bespreking voor liggen. Om te proberen de structuur vast te houden, zal hij eerst de amendementen behandelen en daarna de moties, beide in volgorde van indienen. Het amendement van L3B en VVD over de doelstellingen in 2030. In aanvulling op de woorden van de heer Blonk, waar de VVD volledig bij aansluit, dat het landelijke tempo gevolgd moet worden en mee liften op de ontwikkelingen die daar gebeuren, vindt de VVD het ook goed om die mijlpaal voor zichzelf te definiëren. Een tussentijds meetpunt daarin, waarin men opnieuw weet waar men staat en wat is de 20 jaar erna nog te doen, is voor de VVD cruciaal om de gehele transitie door te maken. Het amendement van D66 en L3B over de laadinfrastructuur is voor de VVD een lastige. Hoezeer de VVD de doelstellingen ook onderschrijft, vraagt de VVD zich af of dit niet teveel tegen uitvoering aan schuurt voor een visie duurzaamheid. De VVD vraagt zich dan ook af, maar graag de reactie van de wethouder hierop, of het niet beter zou zijn om het laadpalenbeleid wat in 2017 is vastgesteld binnenkort met de commissie ruimte te bespreken en te kijken waar nodig te actualiseren om de visie duurzaamheid te realiseren. De ambitie om in 2022 al een goede laadinfrastructuur te hebben met snellaadstations en een dekkend netwerk is wellicht onrealistisch. Het amendement van GL over de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed ziet de VVD eigenlijk ook in die lijn. Sympathieke doelstelling, maar wederom teveel uitvoering. Daarnaast vraagt de VVD zich af in hoeverre het zinvol is om de gemeente nu op te dragen evenveel elektriciteit te produceren als te verbruiken. Parallel aan wat nu aan ambities mee gegeven wordt met de visie duurzaamheid lopen er al trajecten om het gemeentelijk mobiliteitsplan te verduurzamen. Er staan hier elektrische auto's voor. Er lopen al trajecten om gemeentelijk vastgoed stap voor stap van het aardgas af te krijgen. Om daar dan ook nog extra energieopwekking voor te moeten doen, zou ook de transitie kunnen vertragen van de gemeente, omdat los van investeringen in warmtepompen en elektrische auto's er ook nog zonnepanelen moeten worden bijgekocht. Wat de VVD betreft, geen goed idee en daarnaast ook teveel uitvoering voor nu. Het laatste amendement is ook van GL, over de bedrijfsvoering van de gemeente Lansingerland en dan met name het aardgasvrij maken van de gebouwen binnen de gemeente. Hiervan zegt de VVD: een nog hogere ambitie dan reeds gedefinieerd in de visie duurzaamheid, wat volgens de VVD niet nodig is. Simpelweg omdat daar wederom ook een hoger prijskaartje aan zal hangen. Daarnaast mist men de kans om mee te liften op landelijke ontwikkelingen op dit gebied. Daarmee over naar de moties, te beginnen met de motie van WIJ en GL over de regionale energiestrategie. De VVD is zich er ten eerste van bewust dat de regionale energiestrategie voor iedereen in Lansingerland een impact kan gaan hebben, want uiteindelijk wordt hierin bepaald of een bepaalde wijk overgaat naar het warmtenet, overgaat op elektrisch of op een vorm die men nu nog niet ter bespreking heeft. Belangrijk om als raad de vinger aan de pols te houden. De VVD

vraagt de wethouder de raad voor te leggen wat er nu al toegezegd is op het gebied van communicatie rond de regionale energiestrategie. Afhankelijk daarvan zal de VVD bepalen of het nodig is om deze motie te steunen. De heer Jumelet vraagt of het de VVD alleen maar gaat om communicatie. Of ook om betrokkenheid van de raad in dit onderwerp? Het gaat de heer Machielse uiteindelijk altijd om betrokkenheid, maar de beste manier om de raad betrokken te laten zijn, is vroegtijdig te informeren en de raad de gelegenheid te geven een visie te ontwikkelen of een doelstelling mee te geven. Dat begint in dit geval zeker met communicatie. De heer Jumelet zegt dat dit de strekking van de motie is. Hij neemt aan, dat de VVD het dan ondersteunt. De heer Machielse zei zojuist al, dat de wethouder hier in het verleden ook al verschillende dingen op heeft toegezegd, m.b.t. het voorleggen van de regionale energiestrategie en de updates t.a.v. de communicatie hierover. Voor zover hij kan beoordelen, sluit dat aan bij wat in de motie genoemd wordt, dus dan is die volstrekt overbodig. Mocht de wethouder anders toelichten, dan zal de VVD bezien of de VVD hem kan steunen. Hij hoopt hiermee zijn vraag beantwoord te hebben. Dan de andere motie van WIJ, samen met GL, over meten is weten en weten is meten. Deze discussie is niet nieuw. In de commissie ruimte is veelvuldig discussie geweest over de hoeveelheid CO2 uit 1990. Wat is dan de doelstelling? Waar werkt men naar toe? Dat zijn vragen, die men op dit moment niet kan beantwoorden. Dat heeft het college ook uitgebreid, zowel schriftelijk als mondeling, toegelicht. Opnieuw vragen om analyses, die niet realistisch te maken zijn, maar daarnaast ook niet representatief zijn voor de gemeente Lansingerland, zoals die vandaag is, is wat de VVD betreft onnodig. De heer Jumelet vraagt of de heer Machielse kan uitleggen wat voor hem de doelstelling wordt voor 2030. In wezen is dat nu helemaal diffuus. Welk beeld heeft hij bij de startpositie van deze gemeente en de doelstelling die behaald moet gaan worden? De heer Machielse kan niet anders dan zijn woorden uit de commissie ruimte te herhalen, want daarbij is er uitgebreid over gesproken. Voor de VVD is een percentage, een getal, niet leidend. De heer Jumelet zegt dat de klimaatwet het heeft over een percentage ten opzichte van. De VVD kan getallen niet zo interessant vinden, maar de gemeente wordt wel afgerekend op het feit of iets wel of niet gehaald wordt. Het gaat om percentages van iets. De heer Machielse had gelukkig nog meer zinnen in zijn antwoord, dan zijn eerste drie woorden. Hij hoopt dat hij het af mag maken. Hij zei al, dat voor de VVD doelstellingen in percentages en getallen niet relevant zijn. Wat wel relevant is voor de VVD, is hoe men iedereen mee krijgt en hoe de gemeente de juiste uitstraling geeft naar inwoners en bedrijven toe om ook hun rol te gaan pakken. Dan sluit hij niet uit dat het sneller kan dan 2030, dan sluit hij niet uit dat het langzamer kan dan 2030, maar dan gaat het veel meer over: wat willen we met elkaar uitstralen? En dat is politiek. Als WIJ naar een inwoner gaat en hem vertelt dat hij zijn eigen CO2 uitstoot met 49% moet verminderen t.o.v. 1990, dan heeft men ook geen idee waar men het over heeft. Hij wil dus ook niet, dat de gemeente dat uitstraalt. De gemeente moet uitstralen dat de gemeente haar rol neemt als facilitator en als informeerder over wat er speelt. De heer Jumelet vraagt wat de heer Machielse zou zeggen als een inwoner hem zou vragen wat de opgave is voor de gemeente Lansingerland op basis van de klimaatwet. Dan zegt hij allemaal mooie woorden, maar de doelstellingen zijn dan heel erg onduidelijk, ook voor de inwoners. De heer Machielse vindt het jammer, dat de heer Jumelet zijn woorden onduidelijk vindt, maar fijn dat hij ze wel mooi vindt, dat neemt hij mee als feedback. Het einddoel is helder. Het gaat over 2050. Voor 2050 is er een helder doel. Dan heeft de gemeente de energietransitie mogelijk gemaakt voor inwoners en bedrijven en daarnaast heeft de gemeente haar eigen steentje bijgedragen in de eigen bedrijfsvoering. Dat is een heel helder doel, wat aan iedereen uitgelegd kan worden. Daar heeft hij geen analyses voor nodig, die los van het feit dat ze niet realistisch zijn ook nog eens niet representatief zijn. Daarmee kan deze motie naar huis. Dan komt hij op positievere termen. Er ligt ook een motie voor m.b.t. energiebesparing voor iedereen. Eerder heeft de VVD hierover gezegd, dat een energietransitie een dermate groot onderwerp is, waarin men iedereen moet mee krijgen. De gemeente moet dan niet de politieagent zijn, die zegt: u moet. Maar mensen moeten aangemoedigd en toegejuicht worden en hun eigen initiatieven moeten ondersteund worden. Dat dat geldt voor iedereen, kan niet vaak genoeg uitgesproken worden. Hij is dan ook bijzonder trots, dat deze motie door iedereen is ondertekend. Hij hoopt het terug te zien in de uitvoering door het college, dat dit cruciaal is voor een succesvolle energietransitie. Dan eindigt hij met de drie moties van GL. Hij wil de excuses van de heer Ruijtenberg accepteren, maar hij moet ook kritisch kijken naar de inhoud van de motie. Hij begint met de motie over funderingen. Hij verwijst dan evenals de heer Blonk naar de raadvragen van de heer Meester van februari en maart dit jaar, waarbij het college naar zijn mening reeds duidelijk heeft toegezegd, of in ieder geval omschreven, waarom de gemeente op dit moment geen onderdeel uit maakt van het fonds. Maar mocht de situatie in deze gemeente veranderen, dan staat men daarvoor open. Wat hem betreft nu onnodig om deze motie aan te nemen, maar hij is benieuwd wat de wethouder er zelf van vindt. Motie GL over de doelstelling CO2 uitstoot. Daar is al genoeg over gezegd, wat voor de VVD doelstellingen zijn, hoe de VVD aan wil haken bij het landelijk tempo en hoe de VVD het voor iedereen realistisch wil maken. Door constant nieuwe doelstellingen op te nemen en dingen ambitieuzer te maken, wordt het niet per definitie haalbaarder. Om af te sluiten, de motie GL wees voorbereid op de overstap naar elektrisch rijden. Twee dingen daar over. Het is geen gegeven dat over 11 jaar alle auto's elektrisch zijn. Het is een doelstelling, die de VVD ook van harte ondersteunt, maar het zal in de praktijk nog wel wat problemen gaan geven. Denk aan de woonwijken, mensen die thuis opladen, het elektriciteitsnet. Er zijn nog vele hobbels te nemen. Hij wil dan ook GL vragen om het laadpalenbeleid uit juni 2017 eens ter bespreking voor te leggen in de commissie, alvorens

met dergelijke uitvoeringsmaatregelen te komen, die niet passen bij de visie die nu voor ligt. Daarmee wil hij eigenlijk eindigen. Er wordt hier een visie vast gesteld, die een prachtige ambitie laat zien. Het laat zien waartoe het groenste college van Lansingerland tot nu toe in staat kan zijn en wil zijn. De VVD is er bijzonder trots op om daar onderdeel van uit te maken en om daaraan bij te dragen.

De heer Van der Stelt merkt op, dat vandaag besloten wordt over de duurzaamheidsvisie van dit college. Deze visie getuigt van een buitengewoon groen hart van dit college, maar ook van het nodige realisme en ook van een beheerste aanpak. Het is een heel lastig onderwerp, wat ook nog voortdurend beïnvloed zal worden door technologische ontwikkelingen binnen Nederland, maar ook mondiaal. Daarom is het zaak dat deze visie niet in beton gegoten is, maar wel wordt voorzien van een uitvoeringsprogramma, dat door deze raad heel kritisch zal worden gevolgd, tenminste drie maal per jaar, zoals te lezen is. Dan kan het ook keer op keer geactualiseerd worden, waarbij natuurlijk gekeken moet worden, wat het betekent voor de overall doelstelling om te komen tot een CO2 neutraal Lansingerland. Het CDA is eigenlijk oprecht trots op dit verhaal, op deze visie. Ook de rol die erin wordt gekozen voor de gemeente. En uiteraard ook de rol die wordt toebedeeld aan de samenleving, aan inwoners, aan bedrijven. Men moet dit echt met elkaar doen. Dat geldt natuurlijk ook binnen de regio. Deze aanpak en de accenten die worden gelegd vindt het CDA echt van een goede ambitie getuigen en daar werkt het CDA heel graag aan mee. Het CDA ziet dan ook met veel belangstelling het uitvoeringsprogramma tegemoet. Ook het CDA kan af en toe de verleiding niet weerstaan om na te denken over allerlei maatregelen en suggesties, zoals die vandaag ook over tafel gaan in de diverse moties. Toch zou het CDA enige pas op de plaats willen maken en het college de ruimte willen geven om met het uitvoeringsprogramma te komen. Hij wil nu eigenlijk even doorstappen naar de amendementen en de moties. Hij heeft ze niet op zijn schermje, maar wel op papier voor hem, dus vergeef het hem als hij de volgorde een beetje door de war schopt, maar hij zal proberen het goed te maken door het duidelijk toe te lichten. Het amendement van L3B en VVD v.w.b. de maximale inspanning, om het kracht bij te zetten in de visie. Het CDA ziet dit als een volledige ondersteuning van de visie die voor ligt. Dan zou gezegd kunnen worden dat het niet echt nodig is om dat nog te voorzien van steun. Maar omdat het helemaal in lijn is en omdat ook het CDA het van belang vindt dat die inspanning gepleegd wordt, zal het CDA dit amendement steunen. Dan het amendement van D66 m.b.t. de laadinfrastructuur. Het is een beetje op de rand van uitvoering, maar aan de andere kant is dit wel een mooi voorbeeld van hoe de faciliterende rol van de lokale overheid gezien kan worden. Met name de omschrijving die wordt gegeven, of de overwegingen. Het CDA ziet hier nadrukkelijk niet in dat de gemeente zelf gaat exploiteren, maar echt faciliteren van private initiatieven, en daarom kan het CDA dit amendement steunen. Dan een amendement van GL m.b.t. de zonnedaken. Wat ook al door vorige sprekers is aangegeven: dit vindt het CDA het echt teveel in de sfeer van de uitvoering zitten. Daarmee is niet gezegd, dat het een slecht voorstel is, een slecht amendement, maar het CDA wacht graag het uitvoeringsprogramma af, waarbij ook niet geheel onbelangrijk ook naar de financiële consequenties van dergelijke amendementen gekeken moet worden. Het is niet zomaar een oproep. Als men iets amendeert, moeten de financiële consequenties wel voldoende in beeld zijn. Het CDA ziet eerst het uitvoeringsprogramma tegemoet. Dan nog een amendement m.b.t. gemeentelijk bouwen en aardgasloos. Eigenlijk van hetzelfde laken een pak. Het CDA ziet graag het uitvoeringsprogramma tegemoet. Het is allemaal mooi om het zo te stellen, maar de financiële consequenties moet men wel in beeld hebben. De visie moet betaalbaar zijn en moet ook op voldoende draagvlak kunnen steunen, maar de betaalbaarheid is hier wel een dingetje, denkt hij. Dan de motie. De motie van GL m.b.t. de regionale energiestrategie. Die kan het CDA an sich steunen. Maar hij is ook wel benieuwd, voordat het CDA dat definitief doet, naar de opvatting van het college. Hij gaat ervan uit, dat dit niet op een bezwaar stuit en dat het gewoon kan worden mee genomen. Wat het CDA betreft, hoeft het niet met een frequentie van een maandelijke, schriftelijke rapportage; het kan ook mondeling. Dan de motie van WIJ en GL over duurzaamheid, meten is weten, weten is meten. Daar is ook al het nodige over gezegd. Ook het CDA wil niet dat er opnieuw een discussie gevoerd gaat worden over cijfers die men niet scherp kan krijgen. Hij doelt op de uitstoot van CO2 in 1990. Op zich is het dictum best wel sympathiek en hij zou eigenlijk WIJ en GL willen uitnodigen om het te monitoren gedurende de uitvoering, dus bij bespreking van het uitvoeringsprogramma. De heer Jumelet vraagt of de heer Van der Stelt hem kan uitleggen hoe hij gaat monitoren. Als er geen eenduidig beeld is, begrijpt hij niet hoe men kan monitoren. Wat is de ontwikkeling als het gaat om vermindering van CO2 uitstoot ten gevolge van maatregelen die genomen worden? Of maatregelen die in de samenleving genomen worden. Om doelstellingen te bereiken. Misschien kan hij uitleggen hoe hij dat wil gaan doen zonder startpositie, hoe ingewikkeld dat ook is. Hij begrijpt dat dan even niet. De heer Van der Stelt kan de heer Jumelet niet de hele systematiek uitleggen om de eenvoudige reden, dat hij dat ook niet precies weet. Wat hij wel weet is, dat er gestuurd wordt op een doelstelling: CO2 neutraliteit in 2050. De heer Jumelet merkt op, dat de eerste doelstelling in de klimaatwet 2030 betreft. Daarbij staat een hard getal van 49%. De heer Van der Stelt denkt dat deze discussie tot in lengte van uren met elkaar gevoerd kan worden. De insteek van het CDA is dat gestuurd wordt op het resultaat. In de rapportages van het college is te lezen, dat het niet mogelijk is om harde cijfers over 1990 tevoorschijn te toveren. Men kan het wel gaan proberen, maar men krijgt het gewoon niet scherp. Laat men gewoon gaan sturen op de maatregelen en de effecten daarvan, die men wel scherp kan krijgen tijdens de uitvoering. Dan de motie van VVD, CU, L3B en last but not least het CDA.

Dat is de motie over energiebesparing voor iedereen. Die kan het CDA niet alleen van harte steunen, maar het CDA heeft het mede ingediend. Het is buitengewoon belangrijk, dat daar ruimte voor wordt geboden voor mensen die het onvoldoende mee maken dat er financiële mogelijkheden voor worden geboden. Dan de motie van GL m.b.t. de heipalen, houten of stalen heipalen. Eerst dacht hij dat het een motie vreemd aan de orde zou zijn, maar dat is het niet. An sich vindt het CDA dit wel een sympathieke motie, alleen gaat het dictum wat te ver. Het oproepen om de voor- en nadelen in kaart te brengen, dat lijkt het CDA prima. Maar om dan eigenlijk al vooruit te lopen op de uitkomsten daarvan door te stellen dat er een plan moet komen hoe er kan worden omgegaan met eventuele gedupeerden, dat gaat het CDA wat te ver. Hij zou hier graag een punt willen zetten achter het bij elkaar brengen van voor- en nadelen. De heer Blonk heeft net al aangegeven, dat de vragen in de motie aan de orde zijn geweest in schriftelijke vragen van de heer Meester van februari. Deze zijn beantwoord door het college in maart, 27 maart. Dat maakt deze motie overbodig. Misschien kan hij dit tussendoor even kan opzoeken bij de schriftelijke vragen in IBABS, 27 maart was het. Dan zal hij zien dat het niet nodig is. De heer Van der Stelt merkt op, dat hij dat inderdaad duidelijk heeft verklaard. Tegelijkertijd staat er ook in, dat als er een nieuwe actualiteit is, dat de raad dat dan hoort. Hij zou graag de toetsvraag aan het college willen stellen of dat inderdaad het geval is. Als dat niet zo is, dan heeft de heer Blonk natuurlijk volkomen gelijk en dan zal het CDA deze motie ook niet steunen. Dan heeft hij nog een motie van GL over de CO2 uitstoot, de klimaatwet enzovoorts. Die zal het CDA niet steunen, want de inhoud hiervan ziet hij wel bij het uitvoeringsprogramma terug komen. Dat geldt ook voor de motie m.b.t. laadpalen. Teveel uitvoering. Laat men zich focussen op de visie en het uitvoeringsprogramma op een later stadium verwelkomen. Dit was zijn bijdrage in de eerste termijn.

Alvorens de heer Jumelet er inhoudelijk op in gaat, wil hij toch één opmerking maken over het voorstel wat voor ligt. M.b.t. de alinea die gaat over het feit dat het raadsvoorstel in december klaar was en omwille van de beeldvorming van de agenda gehaald is: WIJ vindt het een wat vreemde opmerking. Het is een dermate belangrijk onderwerp dat de raad in dit geval gevraagd heeft om beeldvorming. Hij kan het zich voorstellen dat het een teleurstelling was voor het college dat behandeling een half jaar is uitgesteld, maar het is toch wel bijzonder dat dit als zodanig staat vermeld in het raadsvoorstel. De vraag of het passend is of niet, laat hij graag aan het college over. WIJ vond het in ieder geval vreemd, dat het in het raadsvoorstel staat. Maar goed. WIJ steunt van harte de doelen voor 2030 en 2050, die in het klimaatakkoord staan en die ook door het college in de duurzaamheidsvisie zijn opgenomen. Gereserveerdheid of afstand nemen hiervan past wat WIJ betreft niet. Tijdens eerdere gelegenheden, zoals beeldvormingsavonden en de commissievergaderingen, heeft WIJ nadrukkelijk gevraagd naar de startpositie van deze gemeente als het gaat om de te behalen doelen. De startpositie blijft onduidelijk. De vraag, die hij hier vanavond in het midden wil leggen is: berust men dan feitelijk in die onduidelijkheid? Het is voor de raad, het college, maar bovenal de samenleving, van groot belang te weten waar men het over heeft. WIJ heeft behoefte aan een eenduidig beeld. Wil men doelgericht, efficiënt en effectief beleid kunnen voeren en keuzes kunnen maken, dan is een goede en eenduidige voetafdruk van deze gemeente een voorwaarde. Hiermee wordt nog niets gezegd over de te maken keuzes, haalbaarheid of wat dan ook. Het gaat erom, dat men weet waar het over gaat. Hier kan toch niemand tegen zijn? De heer Blonk vraagt of WIJ weet op welke wijze die eenduidige CO2 voetprint van deze gemeente gemaakt zou kunnen worden, want daar is nogal wat onduidelijkheid over. WIJ vraagt er naar, maar weet WIJ zeker dat het haalbaar is wat WIJ vraagt? De heer Jumelet heeft hierop twee punten. Er is een beeldvormingsavond geweest, de eerste, over dit onderwerp, waarbij ook mensen van buiten als gasten waren. Er was een mevrouw, hij dacht dat zij van de provincie was, die in haar bijdrage of tafel uitlegde de manier waarop die footprint gemaakt zou kunnen worden. Andere gemeenten hebben die footprint laten maken of hebben hem zelf gemaakt. Als hij de duurzaamheidsvisies van andere gemeenten ziet, dan ziet hij meerdere gemeenten die de footprint in het duurzaamheidsverhaal hebben opgenomen. In die zin is het niet onmogelijk. Goede lezers merken wel dat de motie een stuk neutraler is geformuleerd dan hij tijdens de commissie mondeling heeft aangegeven. Waarom heeft WIJ het neutraler geformuleerd? In de discussie met de wethouder heeft hij gemerkt dat er informatie wordt gestuurd op vragen van GL, waarin cijfers uit 1990 werden gepubliceerd. Daarin stond een getal van 150.000 ton. De cijfers die ook mee gestuurd zijn, zijn van 2014, 2017. Het duizelt als het gaat om jaartallen. Het duizelt ook als het gaat om getallen. Waar het op uit komt, maakt WIJ uiteindelijk niet uit. Het gaat erom, dat men met elkaar helder heeft aan de voorkant, of zoveel mogelijk helder, waar men nu staat. Of dat nou het getal uit 1990 is. Dat zal niet, want het college heeft in haar brief aangegeven, dat er zoveel veranderd is, maar dat heeft hij zelf ook kunnen zien in de afgelopen jaren. Men zal met elkaar overeenstemming moeten hebben m.b.t. wat die startpositie is. Als dat die 150.000 ton is, dan is dat goed. Maar als er geen eenduidig beeld bij is, daarom gunt WIJ het college een half jaar de tijd om dat verder te beredeneren of te laten onderzoeken of zelf te onderzoeken m.b.t. wat het meest reële zou zijn als het gaat om die voetafdruk van CO2 voor de gemeente Lansingerland, als duidelijk is wat die samenstelling is, dan weet men ook waar die spaarzame euro in geïnvesteerd kan worden als het gaat om effectiviteit en efficiëntie. De heer Van der Stelt vraagt of de heer Jumelet in de stukken dan niet het document gelezen heeft over de voetafdruk van deze gemeente en de voorstellen die het college op tafel legt om tot meting van die voetafdruk of een uitgangssituatie van die voetafdruk te komen. De heer

Jumelet heeft daar kennis van genomen. Dat was aanleiding om juist deze motie in te dienen, omdat met name één van de grote sectoren die bijdragen aan die voetafdruk, de tuinbouw, de cijfers daarvan, minimaal 5 jaar oud zijn. Op het moment dat men met elkaar de discussie wil voeren, moet toch vast gesteld worden, ook met de sector zelf, wat de afdruk is op een bepaald moment, zodat het eenduidig is vast gesteld, zodat men met elkaar de juiste weg op kan om te monitoren en om te zien wat de vorderingen zijn in het hele proces. WIJ wil graag dat het college een stap verder gaat en verder op zoek gaat naar informatie. Desnoods wordt een bedrijf ingehuurd of ze gaan het zelf doen. Er wordt met de sector gesproken om achter de juiste cijfers te komen. Want uiteindelijk is dat ook de bijdrage die geleverd moet gaan worden in die RES. De gemeente moet toch een beeld hebben van waar de gemeente staat in de regio? Het is van groter belang, dan alleen maar het belang van monitoren in 2030. Het gaat ook om de bijdrage in de RES. Laat men het zich overkomen? De heer Van der Stelt vraagt of de heer Jumelet niet met hem van mening is dat het verstandiger en misschien ook efficiënter om te focussen op de doelstellingen om te komen tot CO2 neutraliteit. Laat men zich daar op focussen i.p.v. op het ene precieze cijfer, waartegen men het allemaal wil afzetten om een percentage te kunnen vast stellen. Uiteindelijk gaat het toch om het resultaat? En niet om het percentage perse te kunnen vaststellen? Laat men er praktisch en doelgericht mee omgaan. De heer Jumelet heeft het percentage niet zelf verzonnen. Dat is het percentage wat de klimaatwet geeft. Men kan heel veel vinden van die 49%, maar het staat gewoon in de klimaatwet. Dat is één. Twee: men kan zeggen: we doen heel veel of we doen heel weinig. Maar WIJ vindt het zo'n belangrijk onderwerp met zo'n grote impact op de samenleving. Er is een duidelijke opdracht. Waarom niet kwantificeren? Waarom niet gewoon duidelijk maken wat de startpositie ook is. Dat is de uitkomst van het gesprek wat men met elkaar moet hebben. Hij verschilt van mening, maar WIJ vindt dat men ergens moet beginnen om ergens te kunnen komen. WIJ is niet geporteerd van: doe maar wat om te zien of een goede stap gemaakt is. Als men de cijfers van 1990 erbij pakt, en er staat letterlijk in de klimaatmonitor 150.000 ton, dan betekent dat dat de gemeente in 2030 op 75.000 ton moet zitten. Men kan het krijgen zoals men het wil. Hij denkt dat de gemeente zichzelf heel erg tekort doet. WIJ denkt dat de raad in haar controlerende rol die informatie nodig heeft om te kunnen monitoren en waar nodig bij te sturen. Maar goed. WIJ heeft geprobeerd de motie zo neutraal mogelijk te formuleren, zodat de raad er met elkaar uit zou komen. Vanavond wil hij wellicht ten overvloede de opmerking maken, dat zijn fractie eraan hecht dat de uitvoeringsplannen gewoon ter bespreking naar de raad komen en niet ter informatie, zoals dat tijdens de beeldvorming werd gezegd. WIJ wil het graag ter bespreking hebben in de raad. De heer Blonk merkt op, dat de raad dat zelf bepaalt. Dat hoeft hij niet aan het college te vragen. De heer Jumelet heeft het nu maar even hardop gezegd. Of het nodig is of niet: hij vindt het nodig om te zeggen. De motie m.b.t. de RES spreekt voor zich. Zijn fractie wil de raad graag attenderen op de impact van de RES op deze gemeente en het te voeren duurzaamheidsbeleid. De raad moet hierbij nauw aangesloten blijven. Dan kan er over gediscussieerd worden of het één keer per maand is, dat het college de raad informeert bij actualiteiten uit het college, of één keer per 2 maanden. Het gaat WIJ erom, dat het van dermate belang is, dat de commissie standaard geïnformeerd wordt. Is er niets te melden, dan is er niets te melden. Misschien wel op andere onderwerpen. Maar WIJ vindt het belangrijk, dat de raad periodiek geïnformeerd wordt, zodat het geen black box blijft, waar men tegenaan zit te kijken. Hij zal de woorden van zijn collega tijdens de beeldvorming herhalen: dan moeten we tekenen bij het kruisje. Ja, daar is WIJ niet zo van. Graag wil WIJ geïnformeerd zijn. WIJ beveelt de motie uiteraard van harte aan. De heer Blonk heeft in zijn eerste termijn een handreiking gedaan. Als dat maandelijks rapporteren aan de raad geschrapt wordt, dan zal L3B de motie steunen, die motie regionale energiestrategie. Slaat hij dat nu in de wind? De heer Jumelet slaat niets in de wind. Hij vraagt zich alleen af wat er van zijn kant op tegen is om maandelijks of tweemaandelijks geïnformeerd te worden door het college op dit punt bij actualiteiten uit het college, want bij andere onderwerpen hecht men daar aan en bij een zo groot onderwerp zegt men dat een toelichting in september voldoende is. In die zin is B. opgenomen om juist in de komende periode, waarin het heel belangrijk gaat worden en waarin het naar een bepaald punt toe gaat en het beeld binnen de RES steeds verder gaat, aangesloten te blijven. WIJ wil gewoon periodiek geïnformeerd worden. Hij stelt de wedervraag aan hem: wat zou erop tegen zijn om maandelijks geïnformeerd te worden? Via de actualiteiten uit het college lijkt dat niet heel ingewikkeld. Als er niets te melden is, is er niets te melden. WIJ had graag meer ambitie en concretere doelstellingen in de visie gezien. Daartoe heeft WIJ eerder al tot twee keer toe een motie ingediend. Die hebben het helaas niet gehaald. Vanavond ligt er een aantal amendementen en moties voor, die hij snel nog even langs loop. De motie energiebesparing voor iedereen. Niet alleen de coalitie, maar ook de oppositie heeft het mede ingediend. In die zin raadsbreed. WIJ staat er van harte achter, WIJ zal van harte de ingediende motie steunen, maar dat zal niet verwonderlijk zijn. De motie van GL over de doelstellingen 2050: WIJ vindt dat een wat lastige motie. WIJ had hem ook niet verwacht vanuit de kant van GL, omdat er eigenlijk een soort afstand wordt genomen, als het wat te heet onder de voeten wordt, van de doelstellingen. Dat vindt WIJ een beetje raar. De klimaatwet schrijft dit voor, het college omarmt die doelstellingen. WIJ gaat graag voluit voor die doelstellingen en wil geen reserves inbouwen. M.b.t. de motie funderingsherstel wacht WIJ even het antwoord van de wethouder af. De motie laadpalen van GL kan WIJ in principe steunen. Het amendement visie 2030 van L3B en VVD: ja, eigenlijk hetzelfde laken een pak als de motie van GL, maar dan nog een graadje erger, zou hij haast zeggen. Eigenlijk nemen ze afstand van de doelstellingen in 2030. Eigenlijk

zeggen ze: wij steunen het college heel graag als het gaat om de doelstellingen die zij in de visie heeft neergelegd. Ja, daar wil men geen afstand van nemen, en water bij de wijn doen, ja, daar is WIJ niet zo van. Hij vindt het verbazingwekkend dat L3B en VVD het college dan eigenlijk een beetje afvalt, laat hij het maar even zo zeggen. Dan het amendement van D66. Dat kan WIJ steunen. Belangrijk dat die laadinfrastructuur zo snel mogelijk op orde komt en snellaadpunten. De twee amendementen van GL, daar staat WIJ positief tegenover en wacht nog even de beantwoording van de wethouder graag af. De heer Machielse wil op de valreep de heer Jumelet nog graag wat extra spreektijd gunnen, want hij heeft hem in zijn termijn genoopt eenduidig te gaan verwoorden wat de achterban van de VVD kan verwachten op het punt van duurzaamheid en waarom bepaalde er bepaalde doelstellingen zijn. Hij mist dat tot op heden in de inbreng van WIJ. Het gaat alleen maar over cijfertjes, moties en amendementen. Kan hij in één zin omschrijven wat WIJ voor hun achterban betekent op het gebied van duurzaamheid? De heer Jumelet wil best een avondvullend programma verzorgen en misschien trekt het ook nog volle zalen. Het is natuurlijk een heel flauwe vraag als WIJ niet heel erg in gaat op de visie. Het systeem is altijd nog: het college heeft het vertrouwen tenzij het tegendeel blijkt. WIJ heeft alle vertrouwen in de visie, zoals die voor ligt. WIJ heeft ook geen moties of amendementen ingediend om de visie dermate te wijzigen. Wel heeft hij wel gezegd: WIJ zou er best nog wat meer ambitie in willen hebben en wat meer concreetheid. WIJ is natuurlijk ook niet op het achterhoofd gevallen. WIJ kan de motie voor de derde keer indienen en dan kan men inmiddels wel dromen wat er in die motie staat, maar dit is op zich een goede visie. Er is een aantal aanscherpingen, waar WIJ op zich goed mee kan leven. Inderdaad. WIJ zou graag de fundering van de visie wat steviger maken en dat heeft WIJ gedaan middels motie, zoals die is ingediend. In die zin is dat voldoende antwoord op de vraag. Volgens de voorzitter heeft hij hem keurig beantwoord. Dit waardeoordeel neemt hij voor zijn rekening.

De heer Dieleman vond dit een zin waar de apostel Paulus jaloers op zou zijn. Over naar het verhaal van de CU. In de commissie heeft hij al uitgebreid het e.e.a. gezegd hoe de CU in deze discussie zit, dus dat gaat hij vooral niet over doen. Aangezien hem bij dit debat vooral een lange after dinner dip bekruipt, gaat hij proberen om in een beetje tempo door alle dingen heen te lopen. Dat doet hij in de volgorde van het overzicht wat hij van de griffier heeft gekregen in de loop van deze dag, waarvoor dank. Wel nog even een kanttekening vooraf. Het klinkt wat flauw, zeker na het excuus die de heer Ruijtenberg net heeft gemaakt. Hij gaat een paar keer zeggen, dat hij de reactie van het college afwacht. Dat is omdat, in alle eerlijkheid, de CU sommige dingen niet goed genoeg heeft kunnen uitzoeken. Als er aan het begin van de avond moties binnen druppelen, dan kan men niet meer een aantal documenten erbij pakken om te kijken hoe dat in elkaar zit. De heer Ruijtenberg deed de oproep om inhoudelijk te reageren. Dat zou de CU graag willen, maar dat kan niet altijd met deze korte voorbereidingstijd. Dus een aantal keer gaat hij aan het college vragen om de raad erover te adviseren. De eerste motie heeft de CU zelf ingediend. Daar is de CU uiteraard voor. De motie over de RES: daar staat de CU wel sympathiek tegenover. Het lijkt goed om goed op de hoogte te blijven van de RES, het is goed om daar ook grip op te houden. Die RES is van de gemeente, de gemeente moet het uiteindelijk vast stellen. Het is een bod van de gemeenteraad. De argumentenfabriek heeft van de week een heel mooi overzichtskaart van de RES gepresenteerd voor raadsleden, heel specifiek. Mocht iemand niet helemaal goed weten wat de RES nou eigenlijk is, pak het er dan een keer bij, want hij is echt super handig. Het enige waar de CU mee zit, is die maandelijkse update. Daar is de CU niet perse tegen als het in dezelfde stijl gaat als de updates van wethouder Fortuyn in de commissie ruimte, wat ook kan betekenen dat er af en toe staat: er is niets te melden, want er is geen voortgang. Prima. Het mag ook zo kort. Dan de motie meten is weten en weten is meten. Daarover heeft de raad een brief gehad van het college deze week. Die brief kan de CU goed volgen. Hij denkt niet dat het klimaatakkoord, waarin cijfers staan, één op één door vertaald moet worden naar het grondgebied van Lansingerland. Uiteraard gaat de gemeente er een goede bijdrage aan leveren. De CU snapt dat WIJ graag een vinger aan de pols wil houden en bepaalde grip wil hebben, maar de CU denkt niet dat deze motie daarvoor het goede middel is. Dan de motie van GL over de doelstelling CO2 uitstoot 2030 en 2050. Deze lijkt een beetje op het amendement wat L3B heeft voorbereid. Hij kan het zich voorstellen dat ze niet samen in het oppositieoverleg zitten, zodat het lastig is om dat met elkaar af te stemmen, maar dat zou misschien toch handig zijn geweest. Het amendement van L3B, daar voelt de CU wel wat voor. Maar deze motie is niet nodig, los van het feit dat hij het niet inhoudelijk helemaal heeft kunnen uitzoeken. De motie over funderingsherstel. Het klopt, dat daar schriftelijk vragen over gesteld zijn door collega Meester. De CU is benieuwd hoe het college de dingen in de motie weegt ten opzichte van dat wat in de beantwoording op die vragen al is aangegeven. Op dit moment heeft de CU het idee dat het een overbodige motie is. De motie over de overstap naar elektrisch rijden. De heer Machielse heeft al aangegeven, dat hier een beleidskader is voor laadpalen. Die is in 2017 vast gesteld. Daar was de CU ook voor. Er staan dingen in over elektrisch rijden, over snelladen. Het lijkt onhandig om daar nu moties over in te dienen, terwijl daar een beleidskader voor is. Wat de CU zich wel kan voorstellen is, dat de nieuwe duurzaamheidsvisie en de nieuwe uitvoeringsplannen ertoe leiden dat een aantal van die deelplannen, die eerder zijn vast gesteld, zoals het beleidskader laadpalen, geactualiseerd moet worden. Dat is de uitdaging die de CU de wethouder mee wil geven. Als hij aan de slag gaat met de uitvoeringsplannen en de eerste update naar de raad stuurt, geef dan ook even een overzicht van welke van de huidige geldende plannen geactualiseerd moeten worden. De CU denkt dat dit er eentje is, die

mogelijk daarvoor in aanmerking komt. Dan komt hij bij de amendementen. Allereerst het amendement van L3B. De CU interpreteert hem niet in de vorm zoals WIJ het net interpreteerde. De CU interpreteert hem in de vorm van: het klimaatakkoord stelt een bepaalde doelstelling voor heel Nederland, namelijk 49% t.o.v. 1990 in 2030. De CU denkt niet dat dat voor dit grondgebied haalbaar is, door alle uitbreidingen hier. Wat er nu is, is niet meer vergelijkbaar met hoe Lansingerland er in 1990 uit zag. De heer Jonker. De voorzitter merkt op, dat hij daar niet over gaat. De heer Jonker had nog niets gevraagd. De heer Jonker bedankt hem voor zijn oplettendheid. Weet hij bij voorbaat al dat de gemeente het niet gaat halen? De heer Dieleman acht dat niet realistisch voor deze gemeente. Als Lansingerland, hoe het nu is, vergeleken wordt met de drie kleine dorpjes van voor de Vinex-opgave, die in 1994 is gestart, in 1990, dan denkt de CU dat het niet reëel is om in 2030 hier 49% reductie te hebben van de CO2 uitstoten van 1990. De heer Jonker vraagt waar hij dat beeld op baseert. Hij vindt het heel knap, dat de CU dat nu al zo kan inschatten. De heer Dieleman heeft dat net uitgelegd. Het zijn twee totaal onvergelijkbare omvang. Hoe het tempo nu beschreven wordt, kan hij het zich niet voorstellen dat de gemeente zo hard kan gaan versnellen dat het in 2030 haalbaar is. Hij had het over het amendement van L3B en VVD. Wel kan het college nog een keer extra mee gegeven worden om er wel zo hard mogelijk mee aan de slag te gaan om ook in 2030 al stappen gezet te hebben. En niet dat men pas tussen 2030 en 2050 aan de slag gaat. Die oproep kan de CU in principe steunen. Dan het amendement over de laadinfrastructuur. Daar heeft hij net al iets over gezegd. Hij hoort er graag de reactie van de wethouder op. Dan een amendement van GL over de bedrijfsvoering. De raad heeft een brief gehad van het college over verduurzaming van de eigen gebouwen. Dat was een heel goede brief. Daar stond in hoe men met scholen aan de slag gaat, dat er een onderzoek is gedaan naar het zwembad en de raad gaat dat ontvangen. Een kanttekening die hierbij gemaakt moet worden is dat het aan de ene kant heel goed is om zo snel mogelijk van gas af te gaan. Aan de andere kant is in de commissie gezegd: van gas af gaan is een middel en geen doel. Duurzaam beleid is ook dat men duurzaam omgaat met de installaties en materialen, die er op dit moment zijn. Als het betekent dat er in het zwembad van alles gesloopt moet gaan worden, terwijl het nog lang niet aan het eind van de levensduur is, dan is dat geen duurzaam omgaan met materialen. Daarom zal de CU dit amendement niet steunen. Dan een amendement over de zonnepanelen. Ja, daarvoor moet hij toch echt even de reactie van de wethouder afwachten, want hij heeft echt geen idee of dat wel of niet haalbaar is. Hij hoopt dat wethouder Abee zijn zonlicht, maar dat is een flauw woord, zijn licht over wil laten schijnen. Dank u wel.

Mevrouw Den Heijer zegt dat de heer Muis in de commissie heeft aangegeven dat deze visie de instemming van D66 heeft. Het is een goede start voor een gezamenlijke lange termijn wens en de stappen die gemaakt moeten worden richting 2050. Een heel eind weg. Uiteindelijk gaat het D66 om de uitvoering en zorgen dat de visie en doelstelling echt tot realiteit komen. D66 is dan ook heel erg benieuwd naar het uitvoeringsprogramma en de komende acties van het college. Daar kijkt D66 echt naar uit. D66 moedigt het college daarom ook aan om gewoon ook door te gaan met die praktische zaken, zoals de bomen in de openbare ruimte. Of het stimuleren van groene leges. Ook met het doel om inwoners kennis te laten maken met een toegankelijke en logische manier van duurzaamheid en alle aspecten die erbij komen kijken. Ze moeten mee genomen worden in de grote transformatie, waar men de komende tijd heel hard aan moet werken. D66 heeft ook enige kritiek geuit, want helaas ligt er geen financiële meerjarige doorvertaling van deze visie. Positief was wel dat er € 3 ton extra is, maar D66 hoopt dat de raad bij de begroting een veel beter beeld krijgt van waar de financiën vooral heen zullen gaan. D66 heeft in de commissie gevraagd om een tweejaarlijkse update i.p.v. vierjaarlijks. Ze wil vragen of de wethouder hier nog wat over kan zeggen, hoe hij hiermee om gaat. Dat is even het algemene beeld wat betreft de duurzaamheidsvisie. Ze wil nu overgaan tot het reageren op de moties en amendementen van alle partijen. Ze heeft daar zo haar eigen volgorde in, omdat dat zo is ontstaan. Het amendement van L3B en VVD. Ze heeft het gevoel dat het bijna paradoxaal is wat er staat. Het amendement en de toelichting komen niet helemaal overeen. Het amendement gaat over de maximale inspanning en de toelichting geeft aan, dat de gemeente vooral niet bovengemiddeld moet gaan presteren. Dat lijkt D66 eigenlijk onuitvoerbaar en daarom wil D66 deze ook niet steunen. D66 steunt wel de motie van de RES van WIJ. Een heel goede oproep om daar wat meer aandacht op te gaan vestigen. Dat hoeft misschien niet jarenlang per maand, maar wel even dat beentje bij trekken van: hoe gaat et er nu mee? Ze kan het zich goed voorstellen dat daar wat aandacht aan besteed gaat worden. De oproep van meten is weten kan D66 ook helemaal steunen. D66 dient hem samen in. D66 vindt het heel verstandig om een meer eenduidig beeld te krijgen. Het is misschien wel heel erg lastig om te meten, maar dat betekent niet dat men moet nalaten om dat te proberen. De motie energiebesparing voor iedereen. Daar kan ze ook kort in zijn, want D66 dient hem samen in. Hartelijk dank aan de CU en de andere partijen, die dat mooi hebben opgesteld, deze motie. Aardgasvrij bouwen. D66 kan deze motie in deze vorm niet steunen. D66 is niet zo voor het naar voren halen van data. In principe bereikt men daar niet zo heel veel mee. Beter is om tweejaarlijks te kijken waar men staat en om dan te kijken of er doelstellingen naar voren moeten worden gehaald of niet. Dan de motie over fundering, klimaatverandering: hiervan houdt D66 ook nog even de reactie in de pocket. Er is van alles over en weer gegaan over toezeggingen en dat het misschien overbodig zou zijn. Ze heeft zich er nog niet zo goed in verdiept, dus ze wil even afwachten wat de wethouder hier over te melden heeft. Dan de motie om aan

te sluiten bij de klimaatwet. D66 heeft hem zo gelezen, dat de oproep is om aan te sluiten bij de klimaatwet. Daarom lijkt het haar prima om aan te sluiten, maar misschien dat het ook op een andere manier gelezen kan worden. Zo zou D66 hem interpreteren en dan is die prima. Ook de motie m.b.t. elektrisch rijden en de laadpalen. Ze denkt dat D66 die inhoudelijk kan steunen. Het gaat om doelstellingen delen met elkaar, meer duidelijkheid geven over termijnen. Ze twijfelt of een maand haalbaar is, maar ze hoort net dat Leiden dat binnen 2 weken kan doen. Ze hoopt, dat dat wat versneld kan worden. Het goed communiceren en duidelijk maken aan mensen die zitten te twijfelen over laadpalen, elektrisch rijden en of ze een auto willen kopen, hoe die termijnen eruit zien is al een hele winst. Zoals het er nu uit ziet, kan D66 deze ook wel steunen. Dan is ze er doorheen. Dank u wel.

De heer Ruijtenberg spreekt: het grote thema waar de mensheid voor staat is klimaatverandering. Het klimaat verandert, heeft het altijd gedaan en zal dit altijd doen. Echter, waar 97% van de klimaatwetenschappers er het over eens zijn, is dat klimaatverandering steeds sneller gaat en dat dit te wijten is aan menselijk handelen. De mensheid zal dus moeten kijken naar wat ze zelf kan doen om het gedrag te veranderen. Bedenkt dat de aarde mensen niet nodig heeft, maar de mensen de aarde wel. Men kan niet verder gaan op deze voet om de aarde uit te putten. Een aantal weken geleden heeft één van de leden van dit huis hem een eco-populist genoemd. Dat is hij niet. Evenmin is hij een klimaatdrammer, milieugekkie, noch draagt hij geitenwollensokken. Wat hij wel is, is iemand die een diep geloof heeft dat de huidige weg die men ingeslagen is niet de juiste is. Men moet deze weg verlaten om links af te gaan om te trachten om een betere wereld te laten voor de generaties na deze. Die weg moet iedereen bewandelen en die weg moet ook bewandeld worden door de gemeente Lansingerland. Dat brengt hem bij de duurzaamheidsvisie, die nu besproken wordt. Een visie die wat GL betreft lang niet ver genoeg gaat. In voorgaande perioden was er de visie Realistisch Duurzaam. Een visie die GL ondersteunde, maar uiteindelijk geen stip aan de horizon zette tot GL erop aandrong dat het te weinig ambitie in zich had en waarbij de gemeente zich vast klampt aan de Parijs-akkoorden als een drenkeling aan wrakhout. In deze visie zijn de doelen nog eens 25 jaar naar achteren geschoven. De gemeente lijkt zich enkel te committeren aan wat wettelijk moet en niet aan wat allemaal kan. Hij mist ten enenmale de ambitie. Dat is jammer. GL verwacht van een innovatieve gemeente een voortrekkersrol. Met deze visie wordt te veel voor faciliteren gekozen en te weinig voor stimuleren. Dat kan en moet anders. Ja, er wordt € 300.000 uitgetrokken voor duurzaamheid en dat is mooi, maar het is € 4,90 per inwoner. En ja, er wordt geïnvesteerd in een revolventiefonds en dat is echt goed nieuws, maar het bedrag daarin moet substantieel zijn. Dat is vast een oproep aan dit college: zorg dat dit fonds een echte verandering kan brengen en niet slechts een papieren tijger zal blijken te zijn. Deze visie gaat GL niet ver genoeg. Daarom heeft GL in de nulde termijn voorstellen ingediend. Voorstellen, die de visie, het college en uiteindelijk de inwoners van Lansingerland helpen met een echte transitie naar duurzaamheid. Als hij gaat kijken naar zijn amendement over het gemeentelijk vastgoed, tenminste één van de gemeentelijke gebouwen bij voorkeur het zwembad is aardgasloos, dan is dit een amendement wat oproept tot ambitie. In Leiden is reeds in kaart gebracht welke wijken wanneer van het gas af moeten. In Lansingerland is niets. Laat men beginnen met in ieder geval één gemeentelijk gebouw van het gas te halen. Het gaat om een voorbeeldfunctie, dat de gemeente ambitie toont. In het amendement over de zonnedaken staat: waar het technisch mogelijk is. Op sommige plekken waar het niet technisch mogelijk is, daar moet geïnvesteerd gaan worden, ook daar moet men ambitie in hebben, om ervoor te zorgen dat op andere manieren elektriciteitsproductie gedaan wordt. De gemeente moet naar een transitie, moet die ambitie hebben. Men moet niet zeggen: we gaan het misschien in 2030 of 2050 doen. Dat is te kort. Dan de motie over de funderingen. Hij heeft nog even opgezocht wat de heer Meester heeft gevraagd. De heer meester heeft inderdaad op 27 maart vragen gesteld. Het antwoord op de laatste vraag is: wij hebben op dit moment geen redenen om ons aan te sluiten bij het fonds Duurzaam Funderingsherstel. Wanneer wij deze redenen wel hebben, dan staan wij hiervoor open. Deze motie geeft aan, dat het dak gerepareerd moet worden als het droog is en niet dit soort acties moet gaan ondernemen als het regent en het dak dus lek is. Afgelopen zomer is ontzettend droog geweest en nu wordt wederom geklaagd over droogheid. Er zijn redenen om aan te nemen dat de situatie alweer veranderd is t.o.v. februari van dit jaar. Klimaatverandering gaat ontzettend snel. Sneller dan elk rekenmodel. GL roept hierin op om de voor- en nadelen voor het aansluiten bij het funderingsherstel te delen. Hij kan zich vinden in de optie van de heer Van der Stelt om een gedeelte hiervan te schrappen en om inderdaad geen voorschot te nemen op een eventuele uitkomst, maar om een punt te zetten achter het woord 'delen'. Dan de motie over de doelstelling CO2 uitstoot uit de klimaatwet. Mevrouw Den Heijer heeft gelijk: het moet inderdaad gelezen worden als een aansluiting bij de klimaatwet. Dat is hem. Dan de laatste motie die GL heeft ingediend, over de laadpalen. Ook dit is een motie die wederom een ambitie uitspreekt. De gemeente wil graag faciliteren. Als de gemeente wil faciliteren, dan faciliteert men hiermee echt de inwoners, door er voor te zorgen dat ze sneller over kunnen gaan tot eventueel een elektrische auto, waarmee de doelstellingen behaald kunnen worden. Daarom is ook deze motie een oproep tot het tonen van ambitie. Dan wil hij ingaan op de voorstellen die de overige partijen hebben ingediend. Als lichte anarchist houdt hij zijn eigen volgorde aan en niet zoals de griffie heeft aangegeven. Het amendement van L3B: GL zal tegen stemmen. Het amendement is niet SMART geformuleerd, het geeft ongeveer aan dat men het wel ongeveer moet halen in 2030, maar als het niet gehaald wordt, dan vindt men 10% misschien ook wel

goed en misschien 15%. Men weet het eigenlijk niet. Het is niet SMART en niet ambitievol. GL zal daarom tegen stemmen. WIJ, meten is weten en RES: deze heeft GL mede ingediend en gaat dus uiteraard voor stemmen. CU, energiearmoede: een ontzettend goede motie. Het is goed om te laten zien, dat ondanks de verschillen die de 8 partijen hier hebben in deze raad, dat men er anders over denkt, het tempo anders vindt, de maatregelen anders vinden, maar als het gaat om armoedebestrijding voor de inwoners en dat zij ook kunnen deel nemen aan de energietransitie, daarin laat de raad zien schouder aan schouder te staan. Deze gaat raadsbreed aangenomen worden. Compliment. De motie van D66 over snelladen. Ook die zal GL steunen. Dank u wel.

Mevrouw Verhoef is blij dat de heer Ruijtenberg de raad altijd weer weg trekt uit de papieren en de getallen en dat hij de raad met beide benen op deze mooie groene aarde heeft gezet. Daar gaat het uiteindelijk om bij deze motie, bij deze nota, deze visie over Lansingerland duurzaam. Bij de PvdA was juist wel een positief beeld. Vergeleken met de vorige periode straalt deze visie veel meer ambitie uit. Bij de vorige periode ging het heel vaak erom dat inwoners en ondernemers zelf verantwoordelijk zijn voor verduurzaming en er was financieel weinig steun voor een goed duurzaamheidsprogramma. Dat ziet de PvdA hier wel. Er is een duidelijke trendbreuk. Goede samenwerking in de regio, zoals ze al eerder zei, doet de PvdA deugd. Dat is ook de opdracht vanuit het rijk om het decentraal op te pakken. Het college heeft aangegeven, dat de visie is opgesteld met de kennis van nu. Er is dus ruimte voor innovatie en flexibiliteit en dat zal dan ook in het uitvoeringsprogramma tot uitdrukking moeten komen. De PvdA is ook blij dat in de visie een opknip is gedaan naar concrete projecten, acties en dat er voldoende evaluatie en bijsturingsmomenten zijn. Tot slot wil ze daar nog in algemene zin over zeggen, dat de PvdA heel blij is met het revoluerend fonds. Als daar nog meer geld in kan om meer doelen te bereiken, dan zal ze dat ook graag bespreken met de andere fracties. Er zijn drie knoppen om aan te draaien. Dat is duidelijk uitgelegd en dat is natuurlijk ook heel evident. Dat is de eigen bedrijfsvoering, de openbare ruimte, huishoudens en de bedrijven, de innovatie die zelf aan duurzaamheid kan werken. In grote lijnen is wel duidelijk aan welke knoppen het best gedraaid kan worden. Dat men dan niet precies weet hoe de CO2 status is, dat is aan de ene kant lastig, want het is heel lastig om te meten of de doelen gehaald worden. Aan de andere kant zijn er voldoende bewezen middelen om aan CO2 reductie te werken of op andere manieren aan duurzaamheid te werken. Er zijn meer dan voldoende handvatten om nu al keihard voor die duurzaamheid te gaan. In grote lijnen ziet de PvdA dat ook uitstralen van het plan. Dan eerst de amendementen. Het amendement van L3B om de maximale inspanning te plegen. Het is de PvdA nog steeds niet helemaal duidelijk. Aan de ene kant had zij hem ook gelezen als: je gaat dus eigenlijk minder doen dan wat het college ambieert. Ze hoort anderen zeggen dat dat juist niet zo is. Ze hoort graag de reactie van het college. Voelen ze zich met dit amendement juist afgeremd in hun plannen of niet? Het amendement van D66 over de goede laadinfrastructuur. Ook daarvan denkt de PvdA het te kunnen steunen. Het is belangrijk om die laadinfrastructuur goed te hebben als het gaat om meer elektrisch rijden. Daarin kan de gemeente dus ook faciliteren. Dus in principe wil de PvdA het steunen, tenzij op een andere blijkt dat het college zegt het even af te wachten, omdat het bijvoorbeeld later aan de orde komt bij de herbespreking van de nota op dit punt, als dat nodig mocht zijn. Een amendement van GL, deze heeft geen titel, maar het gaat over de eigen bedrijfsvoering. Ze vindt het op zich wel mooi, wat de heer Ruijtenberg zei. Het gaat om een voorbeeldfunctie, pak nou één pand van de gemeente en maak dat volledig CO2 neutraal of zelfvoorzienend in de energie. In die zin is de PvdA er sympathiek mee en zou de PvdA het kunnen steunen, maar het zit ook wel dicht tegen de uitvoeringskant aan. Er zit een financiële consequentie aan, dus ze vindt deze lastig. Ze hoort graag eerst een reactie van het college. Het amendement over de zonnedaken. Ook hier zit een financieel plaatje bij. Maar natuurlijk, daar waar zonnedaken gelegd kunnen worden op de gebouwen van de gemeente zou dat zoveel mogelijk moeten gebeuren. Dan nog de moties. Over de eerste, waarvan de PvdA mede indiener is, is al genoeg gezegd. Een belangrijk onderwerp: bereikbaarheid, betaalbaarheid van duurzaamheid. De RES. Ook de PvdA is natuurlijk heel erg geïnteresseerd m.b.t. hoe het staat met de plannen in de RES. Ontzettend belangrijk. Ze weet niet of daar een motie voor nodig is, want ze heeft het idee dat wethouder Abee staat te trappelen om te vertellen wat er allemaal gaat gebeuren, loopt te gebeuren of wat hij graag zou doen. De PvdA zal in principe deze motie wel steunen. De motie over meten is weten. Daarvan heeft ze eerder gezegd, dat het fijn zou zijn als men die getallen heeft, maar ze denkt dat men weet hoe stappen vooruit gezet kunnen worden. Volgens haar gaat ze geïnterrumpeerd worden. De heer Jumelet kan de uitnodiging van mevrouw Verhoef niet afslaan. Is ze het met hem eens, dat ondanks dat het ingewikkeld en moeilijk is, men wel moet proberen om wat licht in de zaak te brengen. Zeggen dat het ingewikkeld is en om vervolgens het hoofd om te draaien en om te zeggen: doe maar wat. Dat is zou toch heel raad zijn? Is ze dat met hem eens? Mevrouw Verhoef is het natuurlijk met hem eens, dat het heel goed zou zijn om de getallen te hebben. Er is een brief van het college gekomen, waarin uitleg staat hoe dat eventueel gedaan zou kunnen worden. Ze denkt dus wel dat men daar wel naar moet streven, maar tot die tijd is er genoeg beeld voor ogen waar men op uit is en wat men daarvoor kan doen. Natuurlijk, als dat afgewogen kan worden ten opzichte van elkaar, een aantal maatregelen op basis van CO2 uitstoot ook per onderdeel, dan zou dat heel nuttig zijn. Ze wacht even de reactie van het college af, hoe ze daar in staan. De motie van GL over SMART doelstellingen rondom de CO2 reductie, rekening houdend met het aantal inwoners. Ze denkt dat ze die wel kan steunen. Het is belangrijk om de groei van Lansingerland

ook in ogenschouw te nemen. De palen, de fundering: er blijkt al een toezegging te zijn van het college om de vinger aan de pols te houden. De heer Ruijtenberg zegt dat dat niet genoeg is, omdat men dan te laat gaat reageren. Ook hier eerst even het college laten reageren graag. Laadpalennota, wees voorbereid op overstap tot elektrisch rijden. Volgens haar gaat de PvdA die wel steunen, maar ook hier eerst horen wat het college zegt. Dan is ze door het lijstje heen. Ze begint ook een beetje moe te worden. Volgens haar moet ze een nieuwe bril hebben, want dit werkt voor geen meter meer. Dank u wel.

Beantwoording college

Wethouder Abee moet altijd aan Johan de Witt denken als de heer Blonk hem oproept het vooral kort te houden. De heer Dieleman merkt op, dat dat toch echt de ambachtsheer van Berkel en Rodenrijs was, namelijk Johan van Oldenbarnevelt. De voorzitter bedankt hem hiervoor. Het brandde op zijn lippen. Wethouder Abee bedankt de raad voor alle inbreng. Het is duidelijk met de discussie en ook rond de amendementen en moties, dat niemand hier in deze raad de wijsheid in pacht heeft. Dat geldt zeker voor deze wethouder. Dat geldt ook voor de ambtelijke organisatie. Hij moet ze daarin teleurstellen waarschijnlijk, misschien. Maar met elkaar kan vast gesteld worden, dat men met elkaar een heel ingewikkeld traject in gaat. Niet alleen in Lansingerland natuurlijk, maar in heel Nederland en eigenlijk zou dat in heel de wereld moeten gebeuren. Dank, mevrouw Verhoef, voor haar wijze van inbreng m.b.t. de trendbreuk. Ja, die deelt hij niet helemaal, want dat zou onrecht doen aan zijn voorganger, die duurzaamheid had, de heer Heuvelink. Een moeilijke tijd waarin geen geld was, waarin het onvoldoende prioriteit had, ook in deze raad, maar die toch een heleboel dingen in gang gezet heeft, waarop het college op voort heeft kunnen bouwen. Zeker een trendbreuk als het gaat om de mate van concretiseren, in de visie, maar het was wel iets wat in de vorige periode is ingezet. Op de sceptische en positieve geluiden gaat de wethouder later kort in, aan het eind, om te voorkomen dat hij er teveel in uitweidt. Hij heeft zich voorgenomen eerst de amendementen te behandelen, daarna de moties in de volgorde, zodat het voor de raad wat makkelijker te volgen is, waarbij hij één uitzondering maakt en dat is de motie meten is weten. Daar wil hij graag mee afsluiten, dat heeft te maken met een aantal dingen die hij daaromheen zou willen zeggen. Last but not least is die dus zeker aan de orde. Het amendement 009 van L3B en VVD over de visie voor 2030: die kan het college helemaal omarmen. Waarom? Omdat het precies weergeeft, ook het dictum, het dilemma waar het college mee worstelt rondom realisme en hoe doelstellingen naar voren gehaald worden, zodanig dat mensen mee genomen worden, het draagvlak waar de heer Blonk in het dictum ook over spreekt, en ook de VVD, dat is heel belangrijk. Hij komt er nog op terug. Vandaar dat het college denkt dat dit amendement een zeer sterke ondersteuning is van hetgeen het college in de visie wil uitstralen. Amendement 010 m.b.t. laadinfrastructuur: ook die kan het college positief adviseren, omdat het een waardevolle aanvulling is als het gaat om het snellaad-gebeuren, omdat in het beleid op te nemen. Dat is echt een waardevolle aanvulling. Maar het geeft ook, dat het gaat om de juiste balans. Men wil zo snel mogelijk. Te zien is dat er steeds meer elektrische auto's beschikbaar gaan komen. Dan zal men de balans moeten vinden tussen de vraag, omdat die elektrische auto er is of wordt aangeschaft, en de praktijk, daar waar het nog niet is. In sommige wijken is er natuurlijk al best wel spanning op de hoeveelheid parkeerplaatsen. Men moet oppassen niet door te schieten in teveel plaatsen aanleggen, waardoor er parkeerplaatsen leeg staan en er voor auto's met diesel en benzine geen ruimte is. Daar moet men het juiste midden in zoeken. Zo leest het college ook het amendement. Dat is ook gelijk in de richting van het amendement van GL, want dat gaat er eigenlijk een beetje op in, eigenlijk een heel klein stapje verder met wat het college bedoelt, steeds de vinger aan de pols houden en steeds kijken wat de vraag vanuit de inwoners is en de vraag en het aanbod vanuit de markt. Dan is een actualisering daarbij op zijn plaats, maar dat past in het vervolg van het amendement zoals D66 dat voorstelt. De wethouder komt er later nog even op terug. De heer Machielse vraagt of hij de wethouder goed begrijpt. Zal de wethouder op eigen initiatief komen, misschien in het najaar, misschien begin volgend jaar, met een actualisatie van het laadpalenbeleid uit 2017? Wethouder Abee zegt dat de heer Machielse dat goed begrijpt. Amendement 011 heeft een aantal kanten. Met het invullen van 5 panden, waar de raad schriftelijk over geïnformeerd is, dit jaar en volgend jaar wordt echt een heel ambitieuze stap gezet in hetgeen realistisch is. Daar gaat het college echt heel ver in. M.b.t. het zwembad denkt de wethouder dat het voor de hand ligt, dat daar heel veel meters gemaakt kunnen worden, omdat het een enorme energielokker is. Dat onderzoek loopt, dat krijgt het college na de vakantie. Toegezegd is om daar met de raad over te spreken, wat daar wenselijk of niet wenselijk is. Op dit moment moet het college dat echt ontraden. Dat geldt ook, omdat het college het nog niet weet. Hij weet niet waarover hij praat, om het zo maar te zeggen, daarom is ook een extern onderzoek en rapport ingesteld om te kijken wat mogelijk en redelijk is en wat past in de filosofie waarmee hij nog zou willen afsluiten aan het eind van zijn reactie. Dat geldt ook voor de eigen bedrijfsvoering. De gemeente schaft al volop elektrische auto's aan. Het uitgangspunt is: er wordt geen auto meer aangeschaft, die niet elektrisch is, tenzij blijkt, zoals in de portefeuille van wethouder Fortuyn, dat een shovel nog niet elektrisch te maken is. Dan is er een argumentatie waarom een voertuig niet elektrisch kan. Het beleid is omgedraaid: alles is in principe elektrisch, tenzij blijkt dat het gewoon nog niet kan. M.b.t. de eigen bedrijfsvoering CO2 neutraal: het college ontraadt deze motie. Dat heeft te maken met dat andere punt.

Er liggen al nagenoeg maximaal zonnepanelen op het gemeentehuis. De wethouder is zelf met angst en bibberende benen naar boven geklommen. Eerlijk is eerlijk, er zouden op dit gebouw nog een paar paneeltjes geplaatst kunnen worden, extra, tegen relatief hoge kosten en weinig opbrengsten. Met al die zonnepanelen die er liggen wordt maar in 10% van de eigen bedrijfsvoering voorzien. Dat heeft te maken met het feit, dat hier veel licht brandt, dat iedereen een computer heeft die over het algemeen ook aan de stekker zit. Kortom, heel veel energie wordt verbruikt, terwijl met dat hele grote gebouw toch maar 10% daarvan gehaald wordt. Het college denkt zo maximaal mogelijk te moeten doen, het isoleren. Zodra iets elektrisch gemaakt wordt, heeft dat ook wel weer CO2 uitstoot extra, ook dat zou dan verdisconteerd moeten worden. De filosofie is om zo snel mogelijk te gaan in het verduurzamen, maar om daar nu getallen en jaartallen bij te hangen, dat is niet helemaal correct, denkt het college. Ook daarin het idee dat er zomaar opgeschoven wordt. Inderdaad stond in de visie Lansingerland 2040, waar met name burgemeester Rijdsdijk nogal zeer enthousiast over was en ook in zijn slotbetog de raad aangedragen heeft vooral dat document goed in de gaten te houden, maar collega Heuvelink heeft op vragen van GL al aangegeven, dat die doelstelling van 2035 echt niet realistisch is, als het gaat om dat soort zaken, in een visie die in 2015 is vastgesteld. Amendement 012 m.b.t. het zelf opwekken van stroom: daar is de wethouder net eigenlijk al op ingegaan bij het andere verhaal. De doelstelling rond het aantal panelen is inmiddels gehaald. Het gaat er zelfs overheen. Dus wat dat betreft wordt echt het maximale gedaan wat redelijkerwijs mogelijk is, maar heel veel meer kan men niet. Natuurlijk zou er ingekocht kunnen gaan worden, maar ook dan moet gekeken worden naar wat dat dan kost en wat men anders met dat geld zou kunnen doen om misschien hogere doelen te halen. Ook daarin probeert het college praktisch te zijn. Er zou stroom ingekocht kunnen worden op een andere manier, duurzamer, maar met de kennis die er nu is kan het geld beter elders ingezet worden. De heer Ruijtenberg vraagt daarom ook in het amendement om andere methodes te onderzoeken om hierin te voorzien. Er wordt gevraagd naar een onderzoek om te kijken of het mogelijk is op een andere manier. Wethouder Abee probeerde daar al op in te gaan. Er zullen best andere manieren zijn, zoals het inkopen van stroom, aansluiten bij andere zonnenvelden, elders bij andere gemeenten. Daarvan denkt het college op dit moment t.o.v. de kosten die daarmee gemoeid zijn, dat het liever ingezet kan worden voor andere duurzaamheidsdoelen. Hij sluit het niet uit naar de toekomst toe. Stel dat er in de buurt toch velden zouden komen, mogelijkheden zouden zijn, maar op dit moment denkt de organisatie met de kennis die het heeft, dat het niet echt nuttig is. De heer Ruijtenberg merkt op, dat het over 2020 gaat. Niet nu. In 2020 het onderzoek doen voor zelfvoorzienende elektriciteitsproductie. GL vraagt voor volgend jaar, en dat mag ook november volgend jaar zijn, met de kennis die er dan is te kijken of er meer mogelijk is. Wethouder Abee had het zo ook begrepen. Dat had hij ook gelezen. De heer Ruijtenberg vindt dat niet blijken uit zijn antwoord. Wethouder Abee probeert aan te geven, dat het gemeentehuis al nagenoeg vol ligt met panelen, terwijl het slechts 10% van de energievraag in totaal oplost. De middelen die nodig zijn om alternatieven te hebben, bijvoorbeeld stroom inkopen of andere zaken, die middelen staan in geen verhouding met andere doelen. De heer Ruijtenberg vraagt of de wethouder ervan op de hoogte is dat stroom al duurzaam ingekocht wordt. Wethouder Abee zegt: zeker. Daarmee denkt hij met alle goede bedoelingen en de doelstellingen die het college zo maximaal mogelijk wil doen, dat dit amendement op dit moment te ver gaat. Dan de moties. De motie meten is weten slaat hij even over, daar komt hij straks uitgebreid op terug. De regionale energiestrategie. Dat is inmiddels toch redelijk helder, in zijn beleving. In de commissie heeft hij al gemeld, maar ook via een brief van 28 juni, hoe het er met de RES voor staat. Er is bestuurlijk een akkoord m.b.t. de samenwerking rondom de RES. In de september worden er in de regio bijeenkomsten georganiseerd voor raadsleden om geïnformeerd te worden m.b.t. wat er in die stukken staat. Vervolgens is het de bedoeling dat de colleges van die RES gemeenten een besluit nemen volgens hetgeen nu is afgesproken. Dat zal ter kennisgeving richting raad gestuurd worden. Dan is het aan de raad om te bepalen er nader over te willen praten. Uiteindelijk is het de raad die volgend jaar de definitieve RES vast stelt, want de RES is vastgesteld op de middag na de ochtend waarop het klimaatakkoord rond was. Het moet getoetst worden aan het klimaatakkoord. Die uitkomsten en eventuele bijstelling worden aan raden voorgelegd en dan stellen de raden de Regionale Energie Strategie vast. De heer Jumelet vindt het een heel mooi proces. De wethouder geeft aan, dat de raden geïnformeerd worden vanuit de RES. Indachtig wat de heer Blonk op een ander moment aangeeft: hij is gekozen hier in Lansingerland. Het college is het college hier. Hij wil door het college mee genomen worden m.b.t. wat zij daar inbrengen en besluiten. Natuurlijk, die regionale bijeenkomsten, fantastisch, en dat de raad het voorgelegd krijgt in de loop der tijd. Maar het is toch van dien aard. Wat is het bezwaar van de wethouder om de raad in september, of de commissie, bij te praten m.b.t. wat de wethouder daar heeft gedaan of wat hij daar doet? Wat is het bezwaar om de commissie periodiek daarop te informeren? Parallel aan alle formele momenten die er gaan komen in de loop der tijd. Wethouder Abee heeft geen bezwaar. Vandaar dat hij ook tegen deze motie niet zo'n bezwaar heeft. Zij het dat die maandelijkse terugkoppeling echt, met de kennis en stand van zaken nu, niet iets is wat maandelijks terug komt, behalve als er een reden is, maar dan zal het college de raad in het kader van de actieve informatieplicht ook informeren. Prima. Het is heel verstandig als de raadsleden naar dat regionale verhaal toe gaat. Er worden verschillende bijeenkomsten belegd. Hij zal proberen er één van de regio hier te krijgen, dat zal het wat makkelijker maken. De heer Jumelet is misschien wat minder duidelijk en wat wolliger op bepaalde momenten, maar de heer Dieleman heeft het ook proberen te

verwoorden. Actualiteiten uit het college heeft toch de aard van: is er wat te melden, ja of nee. Als er niets te melden is, is er niets te melden. Het gaat om een vast moment in de commissie. Dat wordt op andere onderwerpen toch ook gedaan? Wethouder Abee zegt dat het daarmee ook een beetje overbodig is, gezien de kennis die hij denkt te hebben van het proces. Overigens, als de raad door het college nader geïnformeerd wil worden, dan is het handig als het college formeel iets besloten heeft. Het is iets waar de wethouder namens het college in zit, waar hij mee akkoord gegaan is, maar dat moet nog wel de steun hebben van alle colleges. Daar heeft hij helemaal geen twijfel over, want hij heeft het regelmatig terug gekoppeld. Dus er is niets op tegen om ook in september de raad nader te informeren, maar wel met wat slagen om de arm. Prima om die motie te accepteren, maar dan graag dat tweede punt eruit. Dat vraagt ook veel energie constant. De raad mag ervan uit gaan, dat als er wezenlijke dingen zijn, de raad geïnformeerd wordt. De raad moet er vertrouwen in hebben dat dat going-concern is en in het proces past. Motie 025, rondom energiebesparing voor iedereen. Buiten het feit dat het raadsbreed is, hecht het college eraan, dat dit meer dan positief omarmd wordt. Het is echt iets wat iets toevoegt. Het is in de geest, zoals het ook besproken is. Ook door de heer Ruijtenberg in de commissie, toen het ging om het revolverend fonds. Kortom: meer dan positief. Op een vraag van GL in de commissie heeft de wethouder ook nog even uitgezocht, met dank aan collega Van Tatenhove, hoe het zit met de huidige witgoed regeling. Dat mensen met een lager inkomen niet zitten met een koelkast met een hoger energieverbruik. Sinds 2016/17 zijn er vouchers, die mensen kunnen inwisselen bij bepaalde winkels, waar soms wel apparaten staan met een schoonheidsfoutje, zoals een lelijke kras, maar die wel een juiste energielabel hebben. Dit n.a.v. de vraag in de commissie. Dat wordt dus gedaan, het geldt voor wasmachines, stofzuigers en noem maar op. Mensen worden echt gestuurd op goede apparatuur, met garantie, zodat ze niet weer in de problemen zitten als er iets kapot gaat. Die motie zal duidelijk zijn, die heeft ook vanuit het college een meer dan positieve instelling. Motie 026 rond de heipalen. De heer Meester heeft daar inderdaad vragen over gesteld. Aangegeven is dat het college denkt dat die noodzaak er nog niet is. Het ging om één geval, hier bekend. Het college denkt dat het de energie op dit moment niet waard is. Maar wel eens met de heer Ruijtenberg: men moet wel de vinger aan de pols houden. Op het moment dat de gemeente signalen krijgt dat er echt meer aan de hand is, dan moet snel gereageerd worden. Het is een kwestie van keuzes maken m.b.t. waar mensen zich mee bezig houden met duurzaamheid. Het antwoord richting L3B is volgens het college voldoende en daarmee is de motie eigenlijk overbodig. Houdt onverlet dat men zeker de vinger aan de pols moet houden als er signalen zijn, die dan weldegelijk onderzocht moeten worden. Motie 027 van GL m.b.t. CO2 uitstoot, 49% 95% en het niet SMART zijn: ook die motie ontraadt het college. Bij de motie van WIJ komt hij terug op de argumentatie hiervan. Dan geeft hij aan waarom hij denkt dat het niet verstandig is. Motie 028 m.b.t. de laadpalen: hier is de wethouder al op ingegaan. Het college ziet het als een vervolg van D66. Een concretisering, wat ook in de vragen en het amendement van D66 opgesloten zat. Als het gaat om die termijnen, die moeten er dan wel echt uit. Waarom? Dat kan echt niet. Dat kan voor het gemeentelijke traject misschien waar zijn, dat het binnen 2 weken is, maar er is alleen al een bezwaarprocedure van 6 weken. Wettelijk verplicht. Als iemand iets aanvraagt, moet bij Stedin gevraagd worden hoe het ermee staat en welke mogelijkheden ze zien en of het kan. Neem aan, dan is Lansingerland niet de enige gemeente. Dat vraagt zomaar een aantal weken. De praktijk is dat het al snel 4 maanden in beslag neemt. Dat is een ruw getal. De gemeente zal zeker haar beste beentje bij zetten, maar de organisatie heeft de tijd nodig om hun werk te doen en om onderzoek te doen om te voorkomen dat het daarna sneuvelt. Het college kan de motie omarmen, maar dan wel graag zonder die tijdslimiet. Dan ziet het college het als een waardevolle aanvulling m.b.t. het concretiseren. Dan terug naar een toch wel boeiende motie, meten is weten. Hij hoort de heer Blonk verzuchten: was het maar zo makkelijk. Dat zucht de wethouder graag met hem mee. De heer Jumelet doet dat zuchten ook, namelijk omdat het zo ingewikkeld is. Daarom deze motie. Wethouder Abee vindt dit een prima toevoeging. Het bijzondere van deze motie is, dat hij hem eigenlijk zou kunnen volgen met de overwegingen die genoemd worden, de dilemma's met de oordelen die WIJ er ook in heeft, ook over de concreetheid. Alleen op het moment dat WIJ het college gaat verzoeken, wat inderdaad de juiste term is, dan haakt de wethouder helaas af. Dat is geen onwil, maar dat komt omdat die cijfers, voor zover ze al op tafel liggen, maar in twee brieven heeft het college geprobeerd uit te leggen wat er is en hoe dat geïnterpreteerd zou moeten worden, dat die duidelijkheid er niet is. Als die duidelijkheid er zou zijn, dan zijn de doelen voor Lansingerland volstrekt onrealistisch. Niet haalbaar. Waarom? Het college onderschrijft nog steeds de landelijke doelstellingen, deze gaan uit van 1990. Dan is de CO2 uitstoot 1990 landelijk naar 2017 of 2014 nagenoeg gelijk, landelijk, aan hetgeen er in 1990 was. Als men dan naar Lansingerland gaat kijken, dan zijn die cijfers totaal anders. Hij mag het van de ambtenaren niet zeggen, maar hij gaat er zelf over: als een inschatting gemaakt wordt van 1990, daar wordt onderzoek naar gedaan door bijvoorbeeld Rijkswaterstaat, dan zou dat rond de 200 liggen. Misschien 250. De heer Jumelet zag in de beantwoording van de vragen van GL 150.000 ton staan. Wethouder Abee zegt dat er onderzoek gedaan is en dat er contact is opgenomen met organisaties die bezig zijn met berekeningen. Als geprobeerd wordt een getal te noemen, dan moet het ook geen getal genoemd worden, dan heeft men ook geen grip op de werkelijkheid. 200 ton, denkt men, een inschatting. Nog volstrekt niet officieel, dus niet op af te rekenen. Dit zou weleens het getal van 1990 kunnen zijn. Dat betekent een doelstelling, als de landelijke lijn gevolgd wordt, naar 100 ton. De werkelijkheid is, en dat cijfers wordt wel redelijk hard, is 850 ton

voor Lansingerland op dit moment. Anders gezegd. Als Lansingerland van de 850 ton, dat getal is niet exact, maar het gaat redelijk in de buurt komen, naar die 100 ton van de landelijke doelstelling moet, dan zou de wethouder niet weten hoe dat moet. Er zouden bij wijze van spreken wijken afgebroken moeten worden. Nu chargeert hij wel heel erg, maar hij zou niet weten hoe zo'n grote doelstelling behaald zou moeten worden. Landelijk akkoord. Het college wil maximaal mee streven, in de regio, naar hoe die doelstelling zo maximaal mogelijk gehaald kan worden, maar wel met het realisme, dat het ook voor Lansingerland realiseerbaar moet zijn op alle vlakken. Daarom werkt de gemeente in die regionale energiestrategie samen om te kijken waar de ene gemeente kan excelleren en waar de ander. Misschien kan Lansingerland wel met zonnepanelen excelleren, omdat er heel veel bedrijventerrein is met daken waar prima zonnepanelen op zouden kunnen. Daar zou extra inzet op gedaan moeten worden om ervoor te zorgen dat die bedrijven een been bij kunnen trekken, voor zover dat nodig is, want nieuwe bedrijven hebben bijna allemaal zonnepanelen. Misschien kan meer gedaan worden dan gemeenten met wat minder bedrijventerrein. De heer Jumelet hoort dat de wethouder afhaakt op het moment dat het verzoek komt aan het college in de motie. Tot op de laatste zin is hij het met de wethouder eens. Hij had juist verwacht dat de wethouder zou zeggen: ik voel me erg gesterkt door hetgeen verzocht wordt aan het college. In het verzoek staat het jaartal 1990 niet genoemd. Het gaat erom, en dat is wat de wethouder betoogt en wat WIJ beoogt, dat met elkaar vast gesteld wordt een getal wat het uitgangspunt is voor het beleid en voor de monitoring. Het gaat niet om 1990. Dat staat ook in de motie en ook in de brief: er is zoveel veranderd in Lansingerland. Dat leidt er wellicht toe dat vast gesteld kan worden dat 1990 een niet relevant getal is. WIJ beoogt met de motie, dat aan het eind van het jaar gezegd kan worden dat dit het getal is of de waarde waar men van uit kan gaan. Of dat nou 850 is of 700, dat maakt niet uit. Wethouder Abee vindt dat nou juist het punt, waarbij hij van mening verschilt. In de motie doet WIJ voorkomen alsof de landelijke doelstelling, die het college ook nastreeft en waaraan Lansingerland regionaal een bijdrage aan probeert te leveren, is één op één meetbaar en toepasbaar. Dan komt de wethouder bij zijn volgende punt en sluit hij aan bij wat de heer Van der Stelt zei. Er moet gestuurd worden op hetgeen waar het effect heeft en wat resultaat op levert. Hij zou willen voorstellen, ook in de richting van deze motie, om het om te vormen naar het feit dat gezegd is dat in het uitvoeringsprogramma zo concreet mogelijk per onderwerp de doelen vast gesteld worden. Proberen vast te stellen wat het verleden was, proberen vast te stellen wat de toekomst is. Het feit dat de gemeente een A16 langs de deur krijgt, gaat iets betekenen. Het feit dat er nog duizenden woningen gebouwd gaan worden, gaat iets betekenen. Het feit dat er gelukkig heel veel economische groei is, vandaag heeft de wethouder nog weer 7,3 hectaren verkocht, jammer dat de heer Kampinga er niet is, op Bleizo. Dat zal allemaal mee gewogen moeten worden. De heer Jumelet merkt op, dat dit is wat onder B. staat. In die zin ziet hij het verschil niet. Wethouder Abee zegt dat er echt een verschil is, als alleen de uitstoot van Co2 gemeten wordt. Het college denkt dat het niet realistisch is, zoals het hier verwoord staat. Hij probeert toe te zeggen, dat in het uitvoeringsprogramma per item zo concreet mogelijk met alle kennis die er is, nogmaals, het is geen onwil, aangezet wordt wat er zo objectief mogelijk vastgesteld kan worden. Wat zijn de doelen? Wie wil men bereiken? In welk jaar? Dan zegt hij er ook maar gelijk bij: de bedoeling van het college was om het uitvoeringsprogramma vast te stellen en om het ter kennisname naar de raad te doen. Het is goed, gezien deze discussie en dat is ook een beetje een handreiking op deze motie, dat de raad het niet alleen bespreekt, maar het ook gaat vast stellen. Dan weet men met elkaar wat die doelen zijn. Dan kan zo concreet mogelijk met raadssteun of aanscherping vanuit de raad in de besluitvorming in deze raad de doelen vast gesteld worden. Kortom, zoals het er nu ligt denkt het college dat het echt niet realistisch is. Hij snapt de intentie, maar hij wil er graag op terug komen in het uitvoeringsprogramma. Hij rond af. Richting mevrouw Den Heijer nog de tweejaarlijkse update i.p.v. vier jaar, maar het college wil echt graag vast houden aan die vier jaar. Als de wereld verandert, zal natuurlijk op dat moment ook de visie aangepast moeten worden. Graag vast houden aan die vier jaar. Hij heeft de heer Blonk al weten te overtuigen en hij hoopt dat dat ook lukt bij D66. Volstrekt helder, als de kaarten anders geschud worden, dan zal de visie mogelijk eerder herzien moeten worden. Laat men dat dan met elkaar vast stellen. Toch wel blij dat hij de heer Jumelet ook nog heeft horen zeggen, dat het op zich wel een goede visie is. Dat was niet onduidelijk, hoewel hij hem meer heeft horen zeggen. Hij vond het prettig om dat te herhalen. Dan het echte slot. De heer Van der Stelt zei trots te zijn op deze visie. Dat is het college ook, dat mag ook best. Het gaat uiteindelijk om concrete doelen, die men weet te bereiken. Of dat dan in een percentage CO2 is uit te drukken, het gaat erom wat Lansingerland doet aan duurzaamheid. Volstrekt helder voor de raad en voor het college: er is geen keus. De heer Ruijtenberg heeft daar een mooie omschrijving over gegeven hoe de wereld ervoor staat en waar men naar toe moet. Men heeft geen keus. Iets ontkennen, hoofd in het zand steken, dat hoort hij gelukkig niemand in deze raad zeggen, maar dat gebeurt buiten dit huis, landelijk, ook wel. Dat is geen keuze. Duurzaamheid is iets, daar zal men in mee moeten gaan. En dat wil het college zo snel mogelijk als redelijkerwijs mogelijk is. Het college wil zich richten op wat technisch mogelijk is, zowel m.b.t. de gebouwen als wat mogelijk is in de toekomst. Dan wil het college ook heel realistisch kijken, dat is in ieder geval de opdracht die het college vanuit de coalitie heeft meegekregen, heel efficiënt met geld om gaan, geen kapitaalvernietiging, kijken welk moment het meest natuurlijk is. Dat wordt ook van burgers gevraagd en dat zal de gemeente ook doen. Heel belangrijk, en dan komt hij terug op waar hij mee begon, er zal draagvlak gecreëerd moeten worden, zowel in de raad, maar ook buiten bij inwoners.

Inwoners zullen overtuigd moeten worden, dat hetgeen wat vanuit de politiek aan mensen gevraagd wordt, dat dat realistisch is. Dat mensen mee genomen worden in het feit dat ze het begrijpen en ook enthousiast kunnen worden. Want mensen worden uiteindelijk ook enthousiast. Zelf merkt hij dat mensen laaiend enthousiast worden als ze eenmaal zien dat het niet alleen maar bedreigingen zijn, maar ook kansen. Kortom: het college gaat zich richten op de doelen en op het uitvoeringsprogramma waar men volop mee bezig is. Dank u wel.

De heer Jumelet vraagt om een schorsing van een minuut. De voorzitter schorst de vergadering voor enkele minuten.

Schorsing

Na de schorsing heropent de voorzitter de vergadering. Omwille van de tijd stelt hij voor dat de raadsleden zich beperken in de tweede termijn tot die moties en amendementen die gewijzigd worden of moeten worden en de reactie daarop en niet te herhalen op de punten die niet gewijzigd zijn. De heer Jumelet heeft twee wijzigingen. De voorzitter gaat alle fracties langs met de vraag of ze een wijziging hebben op een motie of amendement. Hij verzoekt de raad de discussie te beperken tot die moties en amendementen die gewijzigd zijn.

De heer Jumelet meldt m.b.t. de motie regionale energiestrategie, dat de tweede zin eruit gaat. WIJ beperkt het tot punt 1. De motie meten is weten en weten is meten gaat als volgt gewijzigd worden:

M2019-023

Verzoekt het college voor 1 januari 2020 in het uitvoeringsprogramma zo concreet mogelijk uitgangsposities en doelstellingen te formuleren.

Dit vervangt de volledige tekst bij 'verzoekt het college'.

De heer Ruijtenberg heeft twee wijzigingen. De eerste betreft de motie laadpalen. Bij het oproep voor het college laat GL geheel de tweede bullet vallen. Het wordt dus:

M2019-028

Vóór Q2 2020 een doelstelling met de raad te delen voor het aandeel parkeerplaatsen, in 2021 en daaropvolgende jaren, dat voorzien is van een laadpaal dat gerelateerd is aan het aandeel elektrische voertuigen op de weg. Punt.

De tweede wijziging heeft te maken met een motie over het funderingsherstel. Daarbij wil hij van tevoren aangeven, dat GL informatie heeft bereikt dat er 1.400 woningen zijn, die potentieel risicovol. Vandaar de motie. GL gaat in op de suggestie van de heer Van der Stelt. Een gedeelte van de oproep wordt geschrapt. En de nieuwe oproep wordt:

M2019-026

roept het college op voor Q2 2020 de voor- en nadelen van en eventuele alternatieven voor het aansluiten bij het Fonds Duurzaam Funderingsherstel met de raad te delen. Punt.

Tweede termijn

De heer Blonk gaat alleen de gewijzigde moties langs. De motie RES is gewijzigd, zoals hij dat ook gevraagd heeft in de eerste termijn. L3B gaat dan nu voor stemmen. De footprint meten is weten is ook zodanig aangepast, dat het eigenlijk past in zijn eerste termijn, dus met deze gewijzigde motie zal L3B instemmen. De motie laadpalen is ook aangepast in die zin, dus daar gaat L3B ook voor stemmen. Hij wil toch nog een opmerking maken m.b.t. het amendement van D66 en van zijn eigen fractie. Het is van belang dat men die snellaadstations heeft, want dat geeft een ontlasting op de druk van het parkeren met laadpalen in de straat. Het is dus belangrijk, dat de gemeente die stations heeft in de buurt om de parkeerproblemen te kunnen ontlasten. Hij wil toch nog een slotopmerking maken. Het mag niet, maar hij probeert het toch. Iedereen weet donders goed hoe hij moet handelen om de CO2 uitstoot te verminderen. Wat men moet doen om de klimaatverandering in gunstige zin te beïnvloeden. Laat men zelf de eigen CO2 footprint verkleinen. Iedereen weet zelf echt wel wat hij moet doen. De gemeente kan via communicatie en voorlichting daar extra aandacht en hulp voor geven. Laat men wat dat betreft ook de hand in eigen boezem steken. Dank u wel.

De heer Machielse hecht er wel waarde aan om even kort te benoemen, dat hij de eerste termijn een bijzonder positieve opbouw vond hebben, maar hij kan het ook waarderen dat mevrouw Verhoef zo positief af wist te sluiten, want het leek er even naar toe te gaan dat men erg bleef hangen in cijfers en negatieve ideeën. De VVD is juist bijzonder trots op deze visie en hij ziet geen aanleiding om zijn

voorgenomen stemgedrag te wijzigen. Waarom niet? Omdat de wethouder toelegt en omschrijft wat hij al reeds gaat doen. De VVD ziet geen noodzaak om dat nog vast te leggen in moties. Immers, men heeft daarmee geen enkel effect op beleid of toekomstig beleid. De VVD gaat niet voor stemmen voor het voor stemmen. Dank.

De heer Van der Stelt kan grotendeels aansluiten bij de woorden van de heer Machielse. Toch loopt hij nog even de gewijzigde moties langs. De motie regionale energiestrategie: gelet op de reactie van de wethouder en zijn toezegging daaromtrent ziet het CDA geen reden om deze motie te steunen. De funderingsmotie: ook daarvoor geldt dat de beantwoording door de wethouder voor het CDA aanleiding is om de motie niet te steunen. Dat geldt ook voor de laadpalenmotie. Het amendement van D66 heeft wat CDA betreft prioriteit boven dit punt. De motie meten is weten en weten is meten: hier is heel lang over gesproken vandaag. De motie is aangepast, maar het CDA ziet geen reden om het te steunen, omdat het volledig in lijn is met wat het college heeft opgeschreven en van plan is met het uitvoeringsplan, dus het CDA zal deze niet steunen. Dank u wel.

De heer Jumelet doet soms een handreiking. Soms wordt de hand gepakt of de hand wordt niet gepakt. In dit geval merkt hij dat partijen de handreiking niet grijpen. Maar goed. WIJ heeft graag de beide moties aangepast. Het is belangrijk om het in deze vorm mee te geven aan het college. De motie doelstelling 2030 - 2050 van GL zal WIJ niet steunen op basis van de motivatie die hij al eerder gegeven heeft. De motie funderingsherstel en de motie laadpalen zal WIJ beide steunen. Het amendement van L3B en de VVD zal WIJ niet steunen ook op basis van de argumentatie die WIJ al gegeven heeft. WIJ wil de doelstellingen als een paal boven water laten staan. Het amendement van D66 steunt WIJ van harte. De twee amendementen van GL: WIJ vond het antwoord van de wethouder van dien aard, dat dat voldoende is. Dank u wel.

De heer Dieleman zou de motie over de RES al steunen en met de toelichting en de wijziging van WIJ kan de CU het nog steeds steunen. Dan de andere motie die WIJ heeft gewijzigd. Hij wijst de heer Van der Stelt er even op, dat zijn microfoon nog aan staat. Die motie kan de CU ook steunen. Men kan zich afvragen of het heel hard nodig is. Er staat dat het concreet moet worden in het uitvoeringsprogramma. Hij neemt aan, dat een uitvoeringsprogramma altijd concreet is. Hij doet ook geen kwaad en de heer Jumelet heeft er zo hard voor gewerkt vanavond, dat de CU deze gaat steunen. Dan GL. Er is een wijziging gedaan m.b.t. de laadpalen en het funderingsherstel. Die beide moties kan de CU daarmee steunen. Dank u wel.

Mevrouw Den Heijer meldt dat het stemgedrag van D66 niet veranderd zal zijn na de aanpassingen. D66 kan de moties van GL nu steunen na die aanpassingen, maar dat was al zo. En de andere ook. Ze wil alleen nog even aangeven, dat D66 de pogingen van de wethouder tot het verbindend optreden voor de duurzaamheidsvisie erg gewaardeerd heeft. De antwoorden zijn goed en ook de manier van het verbinden met de moties die worden aangeboden, de aanpassingen, de handreikingen, kan D66 erg waarderen, zodat deze duurzaamheidsvisie ook van iedereen wordt. Bedankt.

De heer Ruijtenberg zou alleen willen reageren op de moties van WIJ, die gewijzigd zijn. Bij deze is GL mede indiener, dus die zal WIJ uiteraard ook steunen.

Mevrouw Verhoef gaat het nog korter houden. Alle vier veranderde moties kan de PvdA steunen, omdat ze recht doen aan wat er is gezegd door de wethouder. Althans, dat is haar interpretatie. En ook rekening houdend met de opmerkingen van een aantal andere fracties. De PvdA gaat de RES steunen, meten is weten, de laadpalen en het funderingsplan. Dank u wel.

Beantwoording college

Wethouder Abee zal verrassend kort zijn. Hij heeft over de meeste moties en amendementen in de eerste termijn iets gezegd. Die zijn allemaal conform hetgeen het college voor stond. Toch nog even over de motie van de heer Jumelet, nummer 023, over meten is weten. Hij denkt dat er wijze woorden gesproken zijn als het gaat over handreikingen over en weer. Zo was het ook bedoeld. Mevrouw Den Heijer zegt dat ze het van iedereen wil maken. De wethouder doet een oproep aan iedereen, ook eerlijk richting zijn eigen CDA: laat men proberen dat draagvlak, wat in die visie juist zo belangrijk is, wat men in de samenleving wil hebben, dat het startpunt zo unaniem mogelijk in de raad genomen wordt. Hij is in ieder geval blij met de handreikingen die over en weer gedaan zijn. Hij roept op om dat zo massaal mogelijk te steunen. De heer Machielse vraagt of de wethouder op de visie doelt. Die wordt sowieso raadsbreed vast gesteld. Of probeert de wethouder de raad nu te verleiden om een motie aan te nemen, waarin niets meer of minder staat dan wat de wethouder reeds heeft toegezegd? Wethouder Abee bedoelt dit laatste. Soms is de werkelijkheid zo. Het handreiken doet soms iets bekrachtigen, waar men het misschien al over eens was. Dank u wel.

De voorzitter gaat over tot de stemming over de visie. De heer Van der Stelt vraagt 2 minuten schorsing aan. De voorzitter schorst de vergadering.

Schorsing

Na de schorsing heropent de voorzitter de vergadering. Hij gaat over tot de stemming, eerst over de amendementen, dan het voorstel en dan de moties.

A2019-009 maximale inspanning CO2

De voorzitter vraagt wie voor dit amendement is. Voor dit amendement zijn de fracties van L3B, CU, VVD en het CDA. De overige fracties zijn tegen en daarmee is het amendement aangenomen.

A2019-010 laadinfrastructuur

De voorzitter vraagt wie voor dit amendement is. Dit is met unanieme stemmen aangenomen.

A2019-011 eigen bedrijfsvoering volledig CO2 neutraal

De voorzitter vraagt wie voor dit amendement is. Voor dit amendement is de fractie van GL en de overige fracties zijn tegen. Daarmee is het amendement verworpen.

A2019-012 zonnedaken gerealiseerd op alle gemeentelijke gebouwen, waar technisch mogelijk

De voorzitter vraagt wie voor dit amendement is. Voor dit amendement is de fractie van GL, de overige tegen. Daarmee is het amendement verworpen.

De voorzitter brengt het aldus geamendeerde voorstel in stemming. De heer Ruijtenberg wil graag een stemverklaring afgeven. Hij heeft twee afgevaardigden in deze raad horen zeggen, dat de duurzaamheidsvisie van iedereen is en dat de duurzaamheidsvisie met algemene stemmen aangenomen gaat worden. Dat is niet het geval. De fractie van GL zal tegen deze duurzaamheidsvisie stemmen. Hoewel GL onderkent dat het een aantal elementen heeft, waar GL zich in kan vinden, is deze visie niet verrijkend genoeg. De gemeente moet meer ambitie tonen. De gemeente is dat verplicht aan de inwoners en aan de mensen na deze generatie. Derhalve: deze visie is niet de visie van GL en de fractie van GL zal tegen stemmen. Dank u wel.

De voorzitter gaat over tot de stemming over het voorstel, de visie Lansingerland Duurzaam. Wie is er voor de visie? Voor zijn alle fracties behalve de fractie van GL en daarmee is het voorstel aangenomen.

Dan de moties.

M2019-023 meten is weten en weten is meten

De heer Van der Stelt wil graag een stemverklaring afleggen. Het CDA zal tegen deze motie stemmen, maar wil nadrukkelijk aangeven, dat het CDA trots is op wat de wethouder aangaf op deze visie. Het CDA heeft het volledige vertrouwen, dat in het uitvoeringsprogramma alle concreetheid zal worden gedeeld met de raad, zodat er gestuurd kan worden op de uitvoering, het tempo daarin en op de ambities. Dank u wel.

De voorzitter brengt de motie in stemming. Wie is er voor deze motie? Voor zijn de fracties van D66, WIJ, L3B, PvdA, GL en CU. Tegen de overige. Daarmee is de motie aangenomen.

M2019-024 Regionale Energie Strategie

De voorzitter vraagt wie voor deze motie is. Voor zijn dezelfde fracties. Tegen zijn de VVD en het CDA. Daarmee is deze motie ook aangenomen.

M2019-025 energiebesparing voor iedereen

De voorzitter vraagt wie voor deze motie is. Met unanieme stemmen aangenomen.

M2019-026 aansluiting funderingsherstel

De voorzitter vraagt wie voor deze motie is. Voor zijn de fracties van D66, WIJ, L3B, CU, PvdA en GL. Tegen zijn VVD en CDA. Daarmee is de motie aangenomen.

M2019-027 doelstelling CO2 uitstoot 2030 en 2050

De voorzitter vraagt wie voor deze motie is. Voor is de fractie van GL. De overige tegen. Deze is verworpen. De voorzitter brengt hem nogmaals in stemming. Wie is er voor deze motie. Voor is de fractie van GL, de overige fracties tegen, daarmee is de motie verworpen.

M2019-028 wees voorbereid op de overstap naar elektrisch rijden
De voorzitter vraagt wie voor deze motie is. Voor zijn de fracties van L3B, CU, GL, PvdA, WIJ en D66.
Tegen zijn VVD en CDA. Daarmee is deze motie aangenomen.

8.c Motie vreemd aan de orde: overlast door lachgas

De voorzitter heeft dit onderwerp in zijn portefeuille. Hij zal zelf het agendapunt voorzitten omwille van de tijd, maar ook in de verwachting dat er weinig discussie zal ontstaan. Dat is geen aanwijzing voor als hij zijn voorzitterschap wel overdraagt, hij dan verwacht dat er wel discussie over ontstaat, in de toekomst. Maar omwille van de tijd denkt hij dat het snel behandeld kan worden.

De heer Lieverse bedankt de raad dat hij op dit late tijdstip deze motie nog mag inbrengen. Misschien is het goed om eerst een korte inleiding te geven. Daarbij kan hij een aantal vragen al beantwoorden, die de afgelopen dagen op de CU af zijn gekomen, waarbij hij ook de heer Bergwerff van het CDA bedoelt. De vragen gingen met name over: hoe nodig is zo'n motie? Is het eigenlijk wel mogelijk om dit als gemeente zo te regelen? En hoe gewenst is het bij de politie om dit soort dingen zo te regelen? Overigens is het voordeel van het tijdig rond sturen van de motie, dat de vragen van tevoren gesteld kunnen worden en dat hij die nu dan ook kan beantwoorden. Hij denkt dat het college zelf ook al iets voelt dat het goed is om iets dergelijks in de APV op te gaan nemen. In de media was te lezen dat twee dure auto's op elkaar gereden waren onder invloed van lachgas. Het onderwerp is in de commissie samenleving aan bod gekomen in een andere insteek. Toen om de schadelijke effecten, die het gebruik van dit genotmiddel met zich mee kan brengen. Eén van de problemen is, dat lachgas het imago heeft van onschuldig spul te zijn. Met name jongeren, tieners ook, gebruiken het om die reden bij feestjes zonder daar stiekem over te doen. Het spul kent hij zelf als anesthesist. Hij heeft het jaren toegepast en het was een gebruik, een goed gebruik, om patiënten er altijd op te wijzen dat na toepassing van dit spul of ander spul er nooit zonder begeleiding naar huis gegaan kon worden en zeker niet aan het verkeer deel genomen kan worden. Er is de laatste jaren een forse toename van het gebruik van lachgas te zien. Het hangt samen met Europees ingrijpen om het niet langer onder de geneesmiddelenwet te laten vallen, maar onder de warenwet. In de Tweede Kamer is op dit moment een discussie gaande, met name in gang gezet door het CDA en de PvdA. Minister Grapperhaus en staatssecretaris Blokhuis zijn nu aan het bekijken of de regelgeving in Europees verband in Nederland terug gedraaid kan worden. Er zijn problemen van overlast en van gevaar. In speeltuintjes zijn de weg gegooide patronen te vinden. Hetzelfde geldt voor een aantal parkeerplaatsen. Ook in Bleiswijk ziet hij dat gebeuren. Jongeren, die het spul gebruiken, worden baldadig en vertonen uitdagend gedrag. Anderen geeft het een onveilig gevoel. Eind mei reden vier jongeren in een dure Mercedes tegen een boom onder invloed van lachgas. Dat was in Rijswijk, niet heel ver hier vandaan. Gisteren werd een bewusteloos iemand in de auto aangetroffen met de lachgasballon nog in zijn mond. Wat de politie betreft. Men werd op de wenken bediend door een artikel in het AD van 2 dagen geleden. Peter Weijden, chef politie in Waddinxveen Zuidplas, verzuchtte dat het moeilijk is om op te treden. Hij weet n.a.v. een ander ongeval door lachgas, waarbij de auto dwars door de puin van een benzinstation was gereden. Dat was aan de A20 ter hoogte van Nieuwerkerk. Hij komt nu aan de motie toe.

M2019-029

De raad van Lansingerland, overwegende dat: het gebruik van lachgas de laatste jaren toeneemt; lachgas ook gebruikt wordt tijdens het deelnemen aan het verkeer; het gebruik van lachgas tot gevaarlijke verkeerssituaties kan leiden; het gebruik van lachgas kan leiden tot het verstoren van de openbare orde; lachgas legaal is en er niet wettelijk tegen opgereden kan worden bij verstoring van de openbare orde of bij het gebruik hiervan in het verkeer; de burgemeester heeft toegezegd een voorstel voor wijziging van de APV voor het einde van het jaar ter besluitvorming aan de raad voor te leggen. Van mening dat: het gebruik van lachgas tot gevaarlijke situaties kan leiden; handhaving handvatten aangereikt moeten worden bij hinder voor personen of verstoren van de openbare orde of het in gevaar brengen van de verkeersveiligheid, in te kunnen grijpen. Verzoekt het college: 1. bij de komende wijziging van de APV hierin de mogelijkheid op te nemen, bijvoorbeeld naar voorbeeld van de gemeente Veldhoven, de eerste in Nederland, om het gebruik van lachgas in de openbare ruimte te kunnen verbieden op het moment dat openbare orde dan wel verkeersveiligheid in het gevaar komen; 2. het tegengaan van misbruik van lachgas in het vervolg op te nemen in vergunningen, convenanten etc. en gaat over tot de orde van de dag.

De heer Van Doorn wil toch een wat kritischer geluid laten horen, hoewel L3B het mogelijke probleem niet wil weg redeneren of heel klein maken. Er is inderdaad regelmatig wat te vinden in de pers. Er zijn incidenten. Als wat dieper ingezoomd wordt op de incidenten, dan is het zeer vaak niet alleen het lachgas, maar er worden andere downers gebruikt als GHB, alcohol of andere middelen. Dat is precies waar men voor zit. Momenteel zijn er nog geen signalen van de portefeuillehouder, maar ook niet vanuit de verslavingszorg, dat de politie momenteel instrumenten tekort komt om te kunnen handhaven als er overlast is. Bij rijden onder invloed heeft de wegenwet voldoende ruimte om in te grijpen als dat

geconstateerd wordt. Hetzelfde geldt voor de rommel. L3B ziet nog een aantal beperkingen in deze discussie. Daarmee zegt L3B niet dat er niets gedaan moet worden, want dan zou men onrecht doen aan wat er allemaal wel speelt. Zojuist werd een aantal voorbeelden gegeven m.b.t. wat er allemaal speelt. Voor wat wel gedaan zou kunnen worden, zou hij willen verwijzen naar de specialisten op dit gebied, die ook worden ingeschakeld door de regering. Dat is Trimbos Instituut. Zij hebben een aantal handreikingen geschreven. Handreikingen voor gemeenten, waar zes acties in zitten. Dat varieert van: breng nou eigenlijk het probleem eens in kaart. Zijn er gebruikersgroepen? Waar bevinden die zich? Ga in gesprek met degenen die het verhandelen, want dat is een belangrijke bron waar het vandaan komt. Zeg niet dat dat niet werkt. Bol.com heeft het bijvoorbeeld uit het assortiment gehaald. Winkeliers verkopen kleinere verpakkingen, gewoon voor het doel waar het ooit voor bedacht is. Zo zijn er nog meer van dat soort acties mogelijk, die gemeenten zouden kunnen doen, voordat men overgaat tot iets best wel verstrekkends als een verbod van iets wat tot nu toe niet verboden is. De regering breekt zich er ook nog het hoofd over hoe dit aangepakt zou moeten worden, juist omdat het verschrikkelijk lastig te handhaven is. Dan gaat men hierop BOA's inzetten, terwijl de drugsproblematiek in Lansingerland ook geen kleine is. Dat is eigenlijk het bruggetje wat hij zou willen maken naar wat men wel zou moeten doen. Hij zou eigenlijk willen voorstellen, hoewel hij de motie snapt, om na het zomerreces er eens een goede beeldvorming over te organiseren, dan wel een goede discussie in een commissie. Los van de handreiking, die al gedaan is vanuit Trimbos ook de voorlichtingspakketten voor ouders, voor jongeren, voor schoolleiding en leerkrachten, om tot een soort samenhang te komen. Dan zou hij eigenlijk het voorstel willen doen, als er dan een onderzoek gedaan wordt, om dan het middelengebruik binnen Lansingerland veel breder te trekken. Als er echt serieuze problemen zijn, dan ligt dat ook bij het coke gebruik, de speed, de XTC en dat soort middelen, en het alcoholmisbruik door jongeren. Dat zou eigenlijk zijn pleidooi zijn in reactie op deze motie. Laat men daar eens goed met elkaar van gedachten over wisselen, zodat er een goede analyse is om tot goede doelen te komen, zodat men vervolgens weet welke problematiek het is en dat men met een samenhangend maatregelenpakket komt, die er toe doet, want uiteindelijk gaat het om de volksgezondheid en de gezondheid van de jongeren. Dank u wel. De heer Lieverse vindt het lastig dat nu het Trimbos Instituut wordt genoemd. Hij weet niet of de heer Van Doorn de gegevens daarvan zelf heeft bekeken, want het Trimbos Instituut is juist degene die deskundig is, maar juist ook waarschuwt voor de moeite die ze hebben om de voorlichtingspakketten bij scholen terecht te krijgen, omdat het het imago heeft dat het onschuldig is. Juist tieners worden daar niet goed door bereikt. Op youtube zijn filmpjes te zien. De voorzitter zegt dat dit niet zijn termijn is, maar een interruptie. De heer Lieverse wil de heer Bergwerff vragen iets te zeggen over de youtube filmpjes. De heer Van Doorn wil hier nog netjes op reageren. In alle eerbijheid denkt hij dat een krabbel in de APV de jongeren niet gaat bereiken. Hij zou toch willen inzetten op voorlichting naar die scholen toe, jongerenwerk. Zoek het in die preventieve hoek, ga het gesprek met de jongeren aan, want dat zijn degenen die het gebruiken. Wijs ze op de gevaren en kom met een samenhangend pakket. Een zinnetje in de APV gaat nu echt niet het verschil maken. Er is een veel bredere aanpak nodig als men echt resultaten wil boeken. Dank u wel.

De heer Hoek vindt het moeilijke problematiek, met name het punt van de handhaving. Daar heeft hij het eerder over gehad. Elly Klut, woordvoerder van de Nederlandse Gemeenten, stelt dat een verbod niet te handhaven is, omdat er sprake is van een legaal product. Dan hebben ze een soort second best optie opgenomen in de APV, die het dan tijdens evenementen verbiedt. Hij komt op alle evenementen in Lansingerland, maar hij heeft nog nooit gezien dat het gebruikt wordt, wat overigens niet wil zeggen dat het niet gebruikt wordt. Daarom vraagt hij zich af wat het effect is van een APV aanpassing, waarin het verboden wordt, terwijl daarmee niet het gebruik terug gedrongen wordt. Dat wordt pas echt terug gedrongen als men in gesprek gaat met jongeren, nadenkt over preventieve maatregelen, in contact zijn met ze. Daarom spreekt hem het voorstel van de heer Van Doorn ook wel aan om het in een bredere beeldvorming wat breed aan te vliegen. Men kan van alles verbieden, maar dat wil niet zeggen dat het gebruik af neemt. Kennelijk moet men uit een ander vaatje tappen om daarmee het verschil te maken. Hij wil graag eens filosoferen over hoe dat andere vaatje eruit zou moeten zien. De heer Van Doorn vindt hem aan zijn zijde. Dank u wel.

De heer Bergwerff merkt op, dat lachgaspatronen bedoeld zijn voor slagroomspuiten en niet om hersenen van zuurstof af te sluiten. Onder jongeren wordt het steeds normaler om een ampul lachgas in te nemen. Het is duidelijk dat het gebruik hiervan gevolgen heeft voor de gezondheid, maar ook voor de veiligheid. Momenteel is er een trend gaande, waarbij jongeren zichzelf filmen in een rijdende auto, terwijl lachgas gebruikt wordt. Deze video's worden gedeeld op sociale media en staan op youtube. Ook op het gebied van het milieu heeft lachgas invloed. Lachgas is een krachtig broeikasgas. Deze broeikaswerking is zeker 300 maal groter dan die van koolstofdioxide. Het kan tot 1,5 eeuw duren voordat het afgebroken is. Lachgas is zeer schadelijk. De heer Hoek vraagt of de heer Bergwerff denkt dat als het opgenomen wordt in de APV, en dat het niet meer mag, dat deze filmpjes ook niet meer verschijnen. Dat is toch een beetje jezelf voor de gek houden? Het gaat gewoon door, want het zijn processen waarbij jongeren elkaar gek maken. Juist daarom zou veel meer het gesprek gevoerd moeten worden wat er aan gedaan zou moeten worden. De heer Bergwerff gelooft echt wel dat handhavers iets kunnen doen als dit in de APV

opgenomen wordt. Op dit moment kan de politie niks doen als ze jongeren op een bankje lachgas zien gebruiken. Het is gewoon legaal. Ook als politieagenten mensen in een rijdende auto aan een ballon zien lurken, dan kunnen ze niets doen. Dat is toch van de gekke, vindt hij. Hij hoopt ook dat de Tweede Kamer tempo maakt om het landelijk wettelijk te verbieden. Hij hoort graag wat de burgemeester hierover denkt en of het mogelijk is om het te handhaven. Dank u wel. De heer Van Doorn is toch wel benieuwd hoe het CDA erin staat om het breder te trekken. Het CDA focust nu op het gebruik van lachgas en dat gaat hij echt niet kleiner maken, maar op het bankje ernaast wordt coke gebruikt, worden pillen geslikt. Er staat in de wet dat dat niet mag, maar dat gebeurt ook zomaar natuurlijk. Waarom toch niet kiezen voor een bredere aanpak? Die brede discussie voeren en dan met een integraal plan komen over alle middelen die hier misbruikt worden. De heer Bergwerff staat daar positief tegenover. Hij hoort ook graag wat de portefeuillehouder hierover te zeggen heeft. Dank u.

Mevrouw Van Bakel zegt dat het gebruik van lachgas momenteel erg populair is, maar het brengt ook gezondheidsrisico's met zich mee. Ze kent de horrorverhalen, maar dat geldt niet alleen voor lachgas. De VVD stelt net als L3B voor om dit onderwerp in een beeldvorming of een commissievergadering te bespreken, zodat het onderwerp serieus besproken kan worden en het de aandacht krijgt die het verdient. Daarmee ook de preventieve kant onder de aandacht te brengen, dan alleen een maatregel achteraf te zetten door alleen een regel op te nemen in de APV. Dank u wel.

De heer Jonker begint met te zeggen dat D66 niet van het reguleren en verbieden is van zoveel mogelijk dingen. Dat gezegd hebbende vond D66 de motie wel buitengewoon sympathiek. Het is buitengewoon geclausuleerd, het gaat niet alleen over lachgas op een school, maar over de verkeersveiligheid. Dat vindt D66 best een heel reëel punt. Tegelijk vindt hij ook de inbreng van L3B en de andere t.a.v. de brede integrale aanpak legitiem. Zijn voorkeur zou het ook hebben om het in een beeldvormende avond te bekijken, hoe dingen in samenhang opgepakt kunnen worden. Hij laat zijn definitieve oordeel afhangen van de reactie van de portefeuillehouder.

Mevrouw Gabin heeft de motie van de heer Lieverse met het volste begrip doorgenomen, maar GL ziet op dit moment geen aanleiding voor een verbod in de APV. Er is namelijk een goed beeld van de mogelijke risico's nodig om effectief beleid te kunnen maken. Er zijn vooralsnog geen duidelijke signalen dat het gebruik van lachgas een wezenlijk probleem vormt in deze gemeente. Is zo'n verbod dan wel noodzakelijk? Kan men het wel rechtvaardigen, vraagt GL zich af. Op dit moment loopt een onderzoek van het CHM naar lachgas. GL wacht liever eerst het landelijk onderzoek en de bijbehorende resultaten af. Daarbij kan lachgas pas verboden worden als er sprake is van overlast. Dit is nou juist heel lastig vast te stellen. Het opnemen van een verbod via een APV is mogelijk, maar het effect zal niet groot zijn. Als met al is het een nogal vreemde situatie. Lachgas mag wel verkocht en gekocht worden, maar niet gebruikt worden. Vooral de combinatie van alcohol of drugs met lachgas zou tot agressieve en mogelijke risico's kunnen leiden. Is dan een verbod op lachgas de oplossing? GL pleit, net als de overige fracties, ook voor meer alertheid op het gebruik van lachgas op scholen en andere plaatsen waar veel jongeren komen. Lachgas wordt vooral als experiment gebruikt. Het doel is om jongeren en ouderen bewust te maken van de risico's en verder gebruik te voorkomen. Dank u wel.

Mevrouw Verhoef zal de rij sluiten. De PvdA begrijpt heel goed de zorgen van de CU en de PvdA voelt daarin mee. Ook de PvdA vindt het een zorgelijk feit, dat lachgas steeds meer wordt gebruikt en de schadelijke effecten die het kan hebben. Tegelijkertijd staat de PvdA wel volledig achter het voorstel wat vanuit L3B is neergelegd om dit breder op te pakken en te kijken naar allerlei middelengebruik, met name onder jongeren, maar het is niet alleen onder jongeren. Om dat in kaart te krijgen en dan ook gezamenlijk te bespreken hoe men met oplossingen kan komen, want uiteindelijk gaat het om het terugdringen van het gebruik en dan zijn er misschien heel andere middelen nodig dan een zin in de APV, zoals de heer Van Doorn het verwoordde. Ook de PvdA is benieuwd wat de portefeuillehouder op deze motie heeft te zeggen.

De voorzitter bedoelde, toen hij het had over 'geen discussie', niet een onderlinge discussie, maar niet met hem. De meningen die in de raad geventileerd zijn, kan hij bij elkaar brengen en daar gaat hij een poging toe doen. Hij leest namelijk niet in de motie dat het gaat om een verbod op lachgas, het gaat om handvatten aan handhaving aanreiken om bij hinder.. enzovoorts. Het gaat in de APV over de openbare orde. Of verkeersveiligheid erin opgenomen kan worden, weet hij niet. In de toelichting onderaan leest hij dat Veldhoven een voorbeeld is. De heer Van Doorn leest toch echt bij het verzoek bij bullet 1. een verbod op het gebruik. Dat is dan toch gewoon een hard verbod en geen interpretatie van handvatten bieden aan handhavers? De voorzitter komt daar nog op. In Veldhoven is verkeer niet het onderdeel ervan, dus hij weet niet of dat kan. Overigens, de wegenverkeerswet biedt voldoende gelegenheid, want het ongeluk in Rotterdam was het gevolg van het feit dat de politie achter een gebruiker van lachgas aan ging. Als de heer Lieverse vraagt of het niet verstandig is om in de APV iets op te nemen, zodat bij verstoring van de openbare orde of de openbare veiligheid men wat kan doen, dan zou hij daar een voorstander van zijn. Waarom? Dan doet men hetzelfde als wat met alcohol is gedaan. Dat is ook niet

verboden, maar in de APV is gesteld: geen alcohol in speeltuinen. Nu heeft hij niets als lachgas leidt tot verstoring van de openbare orde, behalve mogelijk algemeen interpreteerbare delen. In die zin is een passage in de APV opnemen niet eens zo onverstandig. Tegelijkertijd is hij het geheel eens met het voorstel van de heer Van Doorn, en door anderen gedeeld, om breder naar de problematiek te kijken. Hij zou willen voorstellen, dat het college, en dan met name de wethouder jeugd en zorg, wethouder Van Tatenhove, en hijzelf, om een beeldvorming voor de raad te organiseren in oktober. Tegelijkertijd kan daarbij mee genomen worden de vraag wat men met de APV zou kunnen en waarom dat handig zou zijn. Dan kan op dat moment het signaal gegeven worden: dat lijkt een goed idee voor de APV. Dan kan hij hem nog in de APV voegen. De voorzitter doet dus de toezegging: 1. Het mondelinge verzoek van de heer Van Doorn en door anderen omarmd: een goede beeldvorming in oktober. Dan ligt er ook een concreet voorstel m.b.t. wat men in de APV zou kunnen en wat de burgemeester zou willen regelen in de APV. Dan kan bij het vast stellen van de APV de raad beslissen of de raad dat ook daadwerkelijk wilt. In oktober kan er een hint gegeven worden m.b.t. het voorstel wat de raad van de burgemeester verwacht. Als de raad daarmee kan leven, dan zijn er twee opties t.a.v. de motie. Aannemen of intrekken, want als de raad hem afwijst, mag de burgemeester geen voorstel meer doen bij de APV eigenlijk, want dan is het tegendeel waar. Dit geeft hij even mee.

Tweede termijn

De heer Lieverse wordt ingefluisterd om een kwartier te schorsen. Dit lijkt hem niet perse nodig. Hij denkt dat de handreiking van de portefeuillehouder aangenomen wordt door de CU. De motie wordt aangehouden en de CU ziet het initiatief van de burgemeester tegemoet. Intrekken is het juiste woord.

De heer Hoek worstelt. Als er voorstellen zijn om een APV aan te passen, dan kleurt dat ook een beetje de beeldvorming, want men gaat een bepaalde richting op. Daar zou hij voor willen waken.

De heer Bergwerff wil de portefeuillehouder bedanken, dat er mogelijkheden zijn. Het CDA gaat akkoord met het intrekken van de motie.

De voorzitter antwoordt richting de heer Hoek, dat hij in oktober de mogelijkheden en onmogelijkheden voor de APV, de wenselijkheden en de onwenselijkheden, netjes zal voorleggen aan de raad, dat er geen richting uit komt. Dan kan op basis daarvan in oktober, in de beeldvorming, aangeven welke richting het op moet. Dit signaal neemt hij ter harte. Op basis daarvan krijgt de raad een voorstel m.b.t. de APV van hem. De heer Van Doorn zou wel graag een koppeling willen zien. Nu wordt het een soort technische exercitie m.b.t. wat kan in de APV. Hij wil het wel gekoppeld zien aan de problematiek die er dan zou zijn in Lansingerland, want dat is voor hem nog niet aangetoond. De voorzitter geeft aan, dat het één geheel is, absoluut. Hij gaat ervoor zorgen.

9. Hamerstukken:

- 9.a** Bekrchtiging geheimhouding (indien van toepassing)
- 9.b** Ontwerp grenscorrectie Hordijklocatie met Rotterdam
- 9.c** Vangnetuitkering 2018
- 9.d** Huis van de Samenleving
- 9.e** Bestemmingsplan Bedrijvenpark Oudeland 2019 - fase 2

De voorzitter hamert de hamerstukken af.

10. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 23.40 uur. Hij wenst een ieder een heel goede zomer. Hij dankt de raad voor het constructieve jaar, de discussie bij de kadernota, vandaag de visie duurzaamheid. De gemeente laat een stevige, bestuurlijke slagkracht zien en daar is hij ontzettend trots op. De raad heeft de vakantie verdiend.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van

De griffier,

drs. Marijke Walhout